

344 894
308.594

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADEMIA
KÖNYVTÁRA

HAZAI S KÜLFÖLDI TUDÓSÍTÁSOK.

(1.)

Pesten, Szerdán, Szent Jakab-Hava 3-dik napján 1816.

Gutta cavat lapidem non vi, sed saepe cadendo.

MAGYAR, ÉS ERDÉLY- ORSZÁG.

Nálunk a Pénz eránt kijött Pá-
tens, mellynek következései Ha-
zánkat igen nagy részben illetik,
közönséges megnyugodást szer-
zett. Kiki általlátja belőle, hogy
Felséges Urunknak bőltssége,
's atyai gondoskodása olly útát vá-
lasztott, mellyen hív Alattvalói
a Papiros Pénznek betstelen terhétől
bizonyosan megmenekednek,
és pedig olly módon, hogy abban
senki erőltetést ne szenvedjen. —
Ezen Felséges Rendelésnek szeren-
tsés következései már most is lát-
szani kezdenek; mert azok, kik
eddig Gabonájokat, Gyapjújokat,
Boraikat lerakva tartván erőlte-
tett szükségét szerezni igyekeztek,
és az illendő nyerességgel meg nem
elégedtek, már most, látván a Cur-
susnak naponkint való javulását,
és a Beváltás által a Pénz meg-
szűkülésétől félvén, önként kínál-
kodnak jószágaikkal. Mellyre néz-
ve azon Termékeknek árrok a vá-
sártól fogva igen nagyon leszál-
(1816. Második Felesztendő)

lott. És ha még, a' mint az idő mu-
tatja, az idén jó termés is leszen,
a' kész fizetésekből élők bizonyosan
oltsóságot reménylhetnek.

Eperjesen Junius végén temér-
dek sok Sászkák jelentek meg, és
az egész tájat ellepték. Midőn a'
város felett repülnének, a' Nap-
nak világát egészen elfogták, és
a városra setét homályt huztak.
Ezen veszedelmes vendégek más
esetekben nagy szárazság alkalma-
tosságával szoktak megjelenni. —
Mi hozhatta most őket illy esős
esztendőben?

A U S T R I A.

Az Austriai Privilegiomos Nem-
zeti Bankónak ideigvaló Directo-
rai azt a' jelentést teszik, hogy a'
Papiros Pénznek beváltására ren-
deltetett Czédula Bankónak mun-
kálkodása a' folyó eszt. Jul. 1-ső
napján elkezdődik. E' végre két
Cassa nyitattik meg, ugmint a'
Beadás, és Falváltás Cassája.

A' Beadás Cassája által ve-
szik a' Papiros Pénzeket, és azok-
)

ért a Felsőes f. e. Junius 1. napján kiadatott Pátensnek 5-dik §. szerént részént Bankó Czédulákat ad, részént pedig Assignatiókat az 1 Percentumos Conventios Pénz Interest hozó Státus Obligatiókra. Minthogy ezen Obligatiók 100, 500, 1000, 5000 Forintokra szólnak, tehát az Assignatiók is ezen négyféle Summákra fognak adatni, a mint kiki a beadott Papiros Pénzhez képest kívánni fogja.

Ezen Assignatióknak tulajdonosi a Status Adóssági közönséges Cassájánál mindjárt az azoknak megfelelő Obligatiókat megkapják, mellyektől az Interesek azon nap óta fognak folyni, a melly nap a Papiros Pénz a Bankóba letétt. A Bankó-Czéduláknak, az Assignatióknak, és az Obligatióknak formáik az Országglószék által különös Circulárisok által fognak közönségesse tétetni.

A Felváltás Cassájában a Bankó - Czédulákat Conventios Pénzre, és a Conventios Pénzt Bankó-Czédulára lehet váltani. — A Felváltó Cassánál a beadandó nagyobb Summákkal való bánásnak könnyebbítésére olly rendelés tétetett, hogy 500 forintnyi summák a Bankónak petsétjével bepetsételt Zatskókban is adattanak. Melly esetben 1 forintot Váltó - Czédulában kell Zatskó Pénzkepen fizetni.

Ezen két Cassákon kívül még egy harmadik is nyittatik meg Jul. 1. napján, a hol 2000 forint Papiros, és 200 forint Conventios Pénzért egy Bankó Actiára való Assignatiót lehet váltani. — Ezen Assignatiók különös forma szerént vannak készítve, s egy Banko Director, és egy Cassabeli Tiszt által aláíratva, s az Actionariusnak nevére szólnak.

Az Actiáért való fizetést az Actionariusok könnyebbítésére fertály esztendőnként négy egyenlő részben lehet letenni. Az ilyen részenként való fizetésekben a Cassa tsak Nyugtátványokat ad, és utóljára a negyedik résznek letételekor a többi Nyugtátványok vissza vetetvén, adatik az egész Actiáról szöllő Assignatio.

A Cassánál való tolongás elkerülésére, azokra nézve, kik az nap, midőn a Cassához jönnek, ki nem elégíttethetnek. Julius 1-ső napjától fogva Előre való feljegyzések fognak tétetni, és a Lajstrom kiszegettvén a nap meg fog hártározatni, a midőn az Actiákra való fizetéseiket megtehessek.

A Bankó - Actiákat tsak a tellyesen rendbe szedetett Bankó-Hivatal, visszavévén az ideig való Assignatiókat, fogja kiadni.

A Bankó Actiák mindaddig elfogadtatnak, míg a Felsőes Pátens 29-ik § szerént az 50,000 Ac-

NAGY BRITANNIA.

Minekelőtte Grattan Ur Maj. 21-iken a' N. Britanniai 's Hiberniai Katholikusok' Emancipatiojokról az Alsó-Házban az ő jovallását előadta volna, felkelt Elliot Ur 's a' Britanniai Katholikusok mellett e'képen szóllott: „Az én Jóbarátom mindjárt előadja az ő jovallását a' Hiberniai (Irland) Katholikusok eránt. Illeendőnek tartom tehát, hogy ő Felsege számos, és tiszteletre igen méltó Alattvalóinak nevökben is, a' Nagy Brittaniai Katholikusokat értem, ezen Kérelem levelet bemutassam. A' mi legrégiebb Földes Uraink, a' leghíresebb nemzetségeink, mellyeket vagy hadi tetteik, vagy a' polgári szabadság fentartásában mutatott törekedéseik nevezetesekké tettek; a' jótéményeikről nevezetes Nemes Embereink; a' betsületre legméltóbb Kézi-Mestereink, kik az ő talentumaik által olly hathatósan elősegítették az ország gazdagságát 's következőképen a' Hazának erejét, ezek, 's illyenek találatnak az ezen kérelem levelet aláírók között. Semmi Felekezet nem mutatott a' veszedelem idejében nagyobb hajlandóságot az ország Constitutiójához, és nagyobb hívséget az örökös Királysághoz, mint ők. És ha egy Idegen, a' mi Törvényeinkkel ismeretlen lévén, azon nagy erőlködésből itélne,

mellyet ezen 20 esztendőök alatt minden Rendbeli Lakosok mutatnak, azt kellene neki gondolni, hogy a' Katholikusok legnagyobb kedvezéssel élnek, mivel legtöbbet tselekedtek. De melly igen el kellene neki tsudálkozni, ha megtudná, hogy azok nagy szorongatások és sokféle polgári díszektől való kirekesztések alatt nyögnek. (Halljuk! halljuk!) Tsak ugyan méltán nehezökre eshetik a' Könyörgöknek, hogy épen Angliában szorosabban tartatnak, mint az Ország' egyéb tartományaiában. Midőn Korzika még Angliához tartozott, a' Religio ottan semmi külömbséget nem okozott a' polgári egyenlő jusokban és szabadságokban. Ugyan így vagyón Kanadában is. Sőt még Hiberniában is kedvezőbb a' Katholikusok sorsa, mint Angliában. Így p. o. Hiberniában vagyón Választó Jussok: de Angliában nintsen; egy Hiberniai Katholikus Hiberniai Univeritásban graduáltathatik és Doctorrá lehet: de Angliában az Angliai Katholikus nem; amaz Béke-Bíró lehet: emez nem lehet. És vallyon miért nem? Miért fosztassék meg az Ország olly férjfiak szolgálatjaiktól, mint Bedingfield Richard, Ingleby John, Throk Morton John Urak? Miért ne lehessen Herczeg Norfolk, Lord Clifford, Lord Arundel, Lord Petre valamely Grófságban Hely-

tartó, vagy legalább Béke Bíró. A' legnemesebb Polgároknak az Ország szolgálatjából illy kirekesztése valóságos gyalázatja a' mi Törvényes - Könyvünknek. És valamint némelly polgári hivatalok nyitva vannak Hiberniában a' Katholikusoknak, mellyek Angliában nintsenek, úgy a' Katona életben is felemelkedhetnek bizonyos rangokig: ellenben az Angliai Katholikusnak előbb Sz. György tsatornáján által kell menni és valamely Hiberniai regementben szolgálatot kell keresni, hogy Obesterségig emelkedhessék. Honnan eredhet ezen egyenetlenség? Mi lehet az oka, hogy a' Katholikus az Obesterségnél feljebb nem juthat? Vallyon nintsen e' az egész Hadi Sereg protestans Korona, és egy protestans Parlamentum vigyázata alatt? Sokszor több Regementek adatnak egy Obesternek batalma alá, és az Katholikus lehet? A' Stabnál lévő Obester lehet Katholikus, és mégis sokan most is azt képzelik magoknak, hogy, ha egy ranggal feljebb menne, ha Generalissá lenne, az Ország veszedelemben foroghatna. Milyen következtetés! Illyen rend a' közönséges dolgokban nemcsak gyalázatos: hanem veszedelmes is; mert ennek szükség képen való következése a' mi Nemzeti Erőnknek gyengülése. — Mi illyen állapotban nem maradhatunk: hanem vagy előbbre, vagy hátra kell men-

nünk. A' mi Politikánk három úton indulhat meg: Vagy megújítja a' Katholikusok ellen fent volt Büntető Törvényeket, és őket tulajdon birtokaiktól, nevelésöktől, és Religiojoktól megfosztja; de mivel ezek már eltörültettek, ki lehetne olly vakmerő, hogy azt tanátsolja? — Vagy az egész Kérdést eltilthatja: de vallyon lehet e' a' tenger hullámainak parantsolni, hogy veszteg maradjanak, vagy a' testek nehezségét gátolni, hogy erejét ki ne adja? Valóban szinte úgy nem lehet kívánni, hogy ollyan férfiak, kik a' polgári társaságban már bizonyos jusokkal bírnak, magoknak tulajdon jószágokat szereztek, és némelly díszes rangokra felemelkedtek, egyszeribe lemondjanak az emberi szívbe öntetett továbbra való törekedésről, vagy épen az addig szerzett hasznokat is kezeikből kibotsássák. — Tsak a' harmadik út marad tehát fenn, tudni illik: előbbre menni. Ha azon igen kitséges veszedelmet, mellyet némellyek a' Katholikusok emancipációjában látnak, össze hasonlítjuk azon bizonyos, és közel lévő veszedelemmel, mellynek az ő kérésök megtagadásából szükség képen kell következni, tehát nem kétségeskedhetünk, hogy mi úton induljunk meg. — Nem akarom bizonyítani, hogy az ő Emancipációjokkal tüstént minden nyughatatlanságok megszün-

nek; de azt mégis merem monda-
ni, hogy nagyobb részek elmúlik.
Sok függ attól a' politika dolgok-
ban, hogy mit mikor teszünk.
Mi egy igen szép alkalmatosságot
elmúlattunk t. i. Hibernia öszve-
kaptosztatása idejét: de most egy
második vagyon jelen. Ez az a'
szempillantás, mellyben minden
Felekezetek az ő hoszszas erőlkö-
déseiknek gyümölsét várják. Er-
re a' Katholikusoknak vagyon leg-
nagyobb jussok, valamint hogy
a' Hazának jóváért ők öntötték
legörömeztobb véreket, 's ők ál-
dozták fel jovaikat. Békességünk
vagyon az Országon kívül, légyen
tehát az Országban is. A' mit
még most adunk nekik, szabad
akaratheli, nem szükség által kitsi-
kart adomány. Nem onszolva kí-
vánják: hanem kérvekerik toletek,
hogy olly Törvényt hozzatok reá-
jok nézve, melly tőlök ne kíván-
jon olyanokat, a' mik az ő Religi-
ojokkal meg nem férhetnek. (Er-
re közönséges tapsolás követke-
zett.)

De ezen szép beszéd mellett
is, Grattan Urnak jóvallása a'
Katholikusok Emancipatiojokra,
vagyis a' Törvények terhelése alól
való felszabadittatásokra nézve,
midőn voksolásra jött a' dolog,
elvettetett; mert ellene 172, és
mellette csak 121 vokok voltak.

Junius 10-iken a' Lloyd Ká-
véházra ki volt függesztve a' Bar-

cellonai Consulnak Tupper Urnak
levele, mellyben jelentetik, hogy
Május 16-ikán Orannál egy meg-
terhelt Angol Brigget a' Barbaresz-
kek elvettek. A' Kapitányt, a' ha-
jós Legényeket, és az ottani An-
gol Consult elfogták és Algirba
fogságba vitték. Május 17-iken és
18-kán más két angol hajók, mel-
lyek Gibraltárból érkeztek Orán-
ba, hasonlóképen elfogattattak. —
Ezen tudósításra nagyon felindul-
tak az Anglusok, és már most kö-
zönségesen azt állítják, hogy az
Afrikai Barbarusokkal tsak fegy-
verrel kell végezni. De míg azok
tsak az Olasz Országi kissebb Stá-
tusokat rabolták, Lord Exmouth-
nak egyedül az volt a' parantso-
latja, hogy pénzzel vegye meg az
Afrikaiak barátságát, aminthogy
az Olasz rabokért drága váltságot
ígért, 's Nápoly, Genua, Florencz
nevében esztendőnként Adót a-
jánlott.

Times Ujság Jun. 13-ikán köz-
lötte az Országlószéknek tavali jö-
vedelmeit, mellyeket egyedül az Uj-
ságokból vett. Ugymint Angliá-
ban az Ujságoknak bélyegezésök:
363,414 Font Sterling, 3 Schilling,
4 Pence. A' Hirdetésektől való
Adó: 110,941 Font Sterling, 6
Schilling, 6 Pence. Öszveséggel
tehát: 474,355 Font Sterling, 9
Schil. 10 Pen. — Skotiában az Uj-
ság Bélyegezés: 20,281 Font Stg.
A' Hirdetésekről való Adó 14014

Ft. St. 7 Schil. — Öszveséggel tehát: 34298 Ft. St. 19 Schil. 10 P. — Emlékezetes dolog, hogy Angliában annyira ment már az Ujság olvasás megkedvelése, hogy egyedül Londonban 60 külömbféle Ujságnál több jön ki, és mindenik nagy hasznot hajt, 's jól megfizeti az Irónak fáradságát. Különösen a' Times a' múlt esztendőben fizetett az Ujság bélyegezésért: 27,001 Ft. Stget 2 Schil. — 's így maga többet fizetett, mint egész Skotia az Ujságokért. De tsak ugyan közönségesen mondhatni, hogy a' Londoni Ujságokat egyenként 3—6000-ren olvassák. *

* Mennyi hasznos dolgokat lehetne az Ujság által Nemzetünkkel is közölni, ha azon tsekély Taxát többben fel áldoznák! Még most tudtommal a' két Politika Ujságok öszveségesen sem ditsekedhetnek 3000 Olvasókkal: pedig tsak elmondhatni, hogy nem alábbvaló az ő előadások, mint sok Német Ujságoké. De az Olvasók száma szaporodván többre, 's nagyobbra is terjeszkedhetnének. —

SPANYOL ORSZÁG.

Az Udvari Ujság közli azon önként való áldozatokat, mellyeket a' Cuenczai, Segoviai 's Zamorai Kaptalanok tettek, ugymint a' mellyek lemondottak némelly jó szágaiknak jövedelmeikről 's azokat egészen a' Status jóvára ajánlották. — Az Udvari Ujság még azt a' megjegyzést teszi hozzá, hogy

ezen nagy lelkü áldozatok a' végből tétetnek közönségessé, hogy másokat is a' Status jóvára teendő áldozatokra serkenttsenek.

A' VII. Ferdinand Király ellen való öszve esküvésnek következései Madridon kívül nem igen vannak tudva. A' Londoni Ujságok említik, hogy ezen okból 12 személynél többen ölettettek meg.

Biscaya, Guipusoa, és Alava tartományok az ő régi szabadságaik mellett eddig vonakodtak a' Király által rájok, vetett Adó megfizetésében: de most azt jelentették, hogy, ha ő Felsége a' Katonáságot nyakokról elviszi, a' kívánt Adót megfizetik. Bilbao is azt jelentette, hogy a' rá vetett Adót megfizeti, azért az Asturiai, 's Infant Antonio Rgt parantsolatot kapott, hogy Rio-Secoba által költözzék. — Ezen tartományokban lévő többi Katonáság is parantsolatot vett, hogy még Május hónap folytában Leon tartományba menjen.

OROSZ BIRODALOM.

Az Anglusok sajnosan panaszkodnak, hogy az új Tariffa szerént a' vám Hivataloknak parantsolat adatott az Orosz Birodalomban, hogy azon rendelésekhez tartassák magokat, mellyek 1808-ik óta folyamatosan voltak az Angliai kereskedésre nézve, 's így Nagy Britanniának szabad kereskedése egészen öszveszorittatik.

NB. Ezen Ujságra még tovább is lehet 9 forinttal előre fizetni.

311.897
308.594

ADOMÁNYOS AKADEMIA
KÖNYVTÁRA

HAZAI 'S KÜLFÖLDI

TUDÓSÍTÁSOK.

(26.)

Pesten, Szombaton, Sz. Mihály - Hava 28-ik napján 1816.

Ez a' háborúnak legigazságtalanabb sorsa: a' szerentsés kimentelt kiki magának tulajdonítja; az ellenkező eseteket csak egy-
re háritják. Tac.

MAGYAR, ÉS ERDÉLY- ORSZÁG.

Erdödi Gróf Pálffy Fidei Ur Tsászári Királyi Kamarás és Kir. Helytartószéki Tanácsos Ő Nagysága mostan Ő Tsászári Királyi Fő Herczagsége a' Palatinus mellé valóságos szolgálatot tévő Kamarás Urrá neveztetett.

Ő Tsászári Kir. Felsége Miklóssy József Major Urat Tsászári Királyi Kamarási ranggal tisztelte meg.

A' Tiszán innen való Fő Tisztelendő Superintendens Őri Fülöp Gábor August. 25-ken Papságának ötvenedik esztendejét közörmel üllötte.

Buda és Pest két városi Nevelésnek tekintete annyival nagyobb figyelmetességet érdemel, hogy a' Deák Iskolákban Budán 360; Pesten 594 Tanuló volt. A' Nemzeti iskolában: 250; Pesten 383, ide nem számláltatván a' külső városi, és a' Leány-nevelő házakbeli Tanulókat.

(1816. Második Felesztendő)

FRANCZIA ORSZÁG.

Sept. 10-iken udvarlottak a' Királynak a' Külső Fő és közönséges Követek. Ezen audientían mutattattak be Ő Felségének az Austriai Commissariusok Báró Po dmaniczky József és Báró Puffendorf. Hasonlóképen bemutatattak a' Burkus és Orosz Commissariusok is. — A' Francia Király részéről ezen számoló Commissióhoz ezek neveztettek: Báró Pasquier Státus-Minister; Báró Balainville a' Státus Tanácsnak Vice-Praesidense; Blaire Státus Tanácsos; B. Briere de Suvgi a' Számoló Hivatal Elölülője; Fournier az utóbbi Deputatusok Házának Tagja.

A' Budget Commissiójának utóbbi ülésében jelen volt Gróf Corvetto Financz Minister is. Azt mondják, hogy ezen fontos munka nem sokára elvégződik. A' Commissio minden javallást félre tett, melly a' kereskedésre néve terhes adót tanátsla. — A' töb-

)

bi Financia Plánumok között Gróf Garnier (Pair) tanátslása legelfogadhatóbbnak tetszett.

Mihent a Királynak Septem. 5-iki Rendelése kihirdettetett, a közönséges Papiros Pénzek, és Status Obligatiók sokkal fellebb emelkedtek az ő betseikben. A hitelnek illy nevedése abból ered, hogy ki-ki állandóságot reményl az országos rendtartásokban és a Király tetteiben erőiséget.

Helvetiai Ujságok szerént Hünningában kijobbitgatják az előbbi ispitály épületét. A közel lévő tájakra váratik egy számos Lovag osztály Austriai Lovasságból őszi gyakorlásra.

A Bajor Sereget Wellington Herczeg Saargemündennél Sept. 12-iken mustrálta meg. A Seregek Vezére Delamotte Generális. Innen a Vozezi hegyeken által az egész General-Staffjával Bitsbe ment, hol most Bajor Örizet vagyon. Sept. 13-ikán Reichshoffenbe A'zatiába várattott. Azon tájon Niederbronn és Wörd között szándékozott Sept. 14-iken megmustrálni a Gener. Lt. Gróf Wöllwarthalatt lévő Würtembergi katonaságot. — Ugyan oda várattott az Austriai Fő Vezér B. Frimont Lovasság Generálisa. Ezen két hadi Vezérek Reichshoffenben fognak legelőször öszve-

jönni. — Tsak két helyen leszen nagyobb mustráltatása az Austriai Seregeknek: u. m. egyik Sept. 15-diken Hagenau és Bischweiler között; a másik ugyan azon hétben Kolmárnál. Azért a melly Austriai Seregek Oberehheimnál jöttek volna öszve, most mind Kolmárhoz gyülekeznek. Septem. 15-dikre reggel Hagenaubá várattott. — Mustra után Straszburgba mégyen.

NAGY BRITANNIA.

London-Chronicle nevű Ujság bizonyos kútforrásból erősíti: „Ő Felségének az öreg Királynak szakállát már 2 esztendő óta nem borotválták, azért igen hosszúra megnőtt. E mellett selyem éjjeli hosszú köntöse vagyon. Igy tekintvén egy öreg embert, és hozzá gondolván elméjének megromlottságát, igen szomorú látomány. A Királyné mindazáltal hetenként egyszer meglátogatja. A Herczeg Aszszonyok jó időtől fogva nem látogatták meg. — Míg a háború tartott, az Ujságokat olvasták elötte: de már most nem tsak egészen vak, hanem siket is. Ezen környülállás miatt megszüntek többféle mulatságai, s gyönörködései. Ő előbb a Fortepianon igen örömet és jól játszott. — Midőn megértette Hannoverának visszaadattatását, igen örvendett rajta. Az emlékezete még most is jó, hi-

ven és hamar eszébe jutt minden.“ —

Septem. 5-iken érkezett meg Northampton Linea hajó, melly Chinából Mart. 4-diken indult el. Sz. Ilona szigeténél megállapodott, és azt Jul. 29-iken hagyta el. Ez a' legutóbbi hajó azon tájról. —

Buenos-Ayreshől Jun. 1. napján indult levél bizonyítja, hogy a' La-Plata folyóban 20 anglus hajók állottak, mellyeken egy Hajsólegény sem volt, hanem mind az Independensek rabló hajóira állott szolgálatba.

Londonban a' Covent Gardeni Theátromot Sept. 12-iken akarták megnyitni egy új Darabbal „Pizarro“ név alatt, melly Drámát Kotzebue Ur készített, és a' néhai Sheridan Ur az angliai theáromra alkalmaztatott.

Hiteles, a' Parlamentomnak bemutatott Írásból kitetszik, hogy a' Nyolcz Nyugot-Indiai Szigetinkben olly 33 hivatalok vannak, mellyeknek nevét viselők soha ott nem laknak, hanem bizonyos Író-Deákokat tartanak: mégis az Országtól 53,000 Font Sterling fizetést vesznek.

Common - Hall, vagyis London városa birtokos Polgárjainak gyülekezete Aug. 22-diken tartatván a' Serif választásán kívül azt vette tanácskozásba, hogyan lehetne az országnak köz nyomorúságain segíteni. Ezeránt 15 Végzéseket határozott meg, 's azokat

a' Lord Major, és a' Serif által nem tsak a' Regens Herczegnek bemutattatni rendelte: hanem a' 6 reggeli 's 2 estvéli Ujságokban is kinyomtattatni. — Ezen fontos Végzéseket tellyes valóságokban az Allg. Zeitung e'képen közli:

1.) Azon nyomorúság, melly a' Földművelést, a' külső és belső kereskedést, a' kézi-mesterségeket Nagy Britanniában elnyomja, példa nélkül való a' mi Hazánk historiájában, és móltán nyughatatlankodásba hozza mind azokat, kik érzik, mi a' valóságos nagyság, az igaz szabadság, és az Országnak állandó boldogsága.

2.) Ezen nyomorúság természetes következése az Igazgatás rosz Systemájának, és a' Státus kintsei hosszúsas, és rosz lelkű elharátsolásának a' husz esztendeig tartó háború alatt, melly nekünk 1000 milliomm Ft. Sterlig költséget okozott, és a' mi adósságainkat, a' közönséges Adókat, és a' Szegényeket segítő Adót elviselhetetlen és irtóztató nagyra emelte; Szabadságunkat fenyegető veszeleembe ejtette; és Státusunk boldogságára nézve szinte olly ártalmas volt, mint Európa nagyobb részére nézve.

3.) Az Adóknak elnyomó terhe, melly alatt a' Nép nyög, azt okozza, hogy a' népességnek száma hirtelen alább száll; mert a'

szükség naponként tovább terjed, és az Országnek minden rendbeli Lakosait végképen megrontó követkevésekkel fenyegeti.

4.) Minden próbatételek elégtelenek, mellyek által ezen közelítő rosszszakon akarnánk segíteni, és a' segedelem ajánlások aláírásai is tsak kevés, és igen mulandó könnyebbséget ígérnek a' Népek legnagyobb nyomorúságok alatt sanyargó részére nézve is; mert nem tsak a' Nemzeti Nyomorúság nagy: hanem a' segítő eszközök olly annyira elégtelenek, hogy azok által sok ezer meg ezer Polgár Társainknak sanyarúságaik inkább terheltetnek, mintsem segítettnének; mert olly reménységgel táplálják magokat, melly soha nem fog betelleyesedni.

5.) Sérelemes a' nép lelkére nézve, és meg alacsonyító az ő függetlenségére nézve, hogy nyomorú alamisna formán azoknak kezeikből vegyen tsekély segedelmet, kiknek mérték felett való érdemtelen fizetések épen azon köz Adóból kerül ki, mellynek nagysága a' nép nyomorúságának egyik fő oka.

6.) Szégyennel és kedvetlenséggel láttuk, hogy Nagy-Britanniának elnyomorodása az egész világ előtt felfödötzetett; hogy ezen egykor szerentsés szabad Nem-

zet annyira le allyasodott, hogy már a' Bourbon Házbeli (Berry) Herczegtől a' segedelmet elvegye; hogy, midőn a' Nemzeti characternek illy megalatonyíttatásán panaszkodunk, arra nem vehetjük a' Ministereket, hogy annyi milliomoknak megfizettetését sürgezzék, mellyeket Hazánk az idegen Hatalmasságoknak költsönözött irásban kötött szent ígéretek mellett, és pedig ugyan azon időben, midőn nekik más nagy Subsidiuumok is adattak, hogy hadaikat kiállítsák, tsatázzanak, 's önnön céljaikra a' mi romlásunkkal is törekedhessenek.

7.) Az Állandó Katonaság mindenkor gyanús volt a' brittanniai nép előtt. Most pedig békeség idejében példa nélkül való nagy számmal meghagyattatván annál nagyobb nyughatatlanúságra szolgáltat alkalmatosságot; mivel annak nagyrésze a' száraz földi Hatalmasságok hadaikkal a' végre fordítatik, hogy 25 milliom Emberek azon jussokkal való éléstől tartóztatassanak, mellyek nélkül semmi Nép szabadságban lenni nem gondoltathatik; melly jussal mi magunk többször éltünk; és a' melly jusnak kell tulajdonítani, hogy a' Braunschweigi Ház a' mi trónusunkon áll. — Ezen Törvény ellen való sok Katonaságra írtóztató nagy költség kívánatik, 's azért ez is egyik fő oka a'

Iljen Titulusú Munka felől:

A' Magyar Országi Helv. Vallástételt követő

Oskolai Tanítók Tárháza,

meljben találtatnak a' nevezett személjek szükségeihez alkalmaztatott Templombeli és Halotti Prédikátziók, Orátziók és Bútsúztató Versek. Készítette Sípos Jó'sef Prédikátor, ez i. sz. a' Szentesi Helv. Vall. tét. Követők Osk. Első Tanító.

Ezen munkában taláttató Darabok rövid Laistroma ez:

P r é d i k á t z i ó k:

Béköszöntő 1, Újj Esztendei 3, Böjti Comm. u. 3, Nagy Pénteki 1, Aldozó Tsötörtöki 3, Aratási C. u. 4, Szüreti C. u. 3, Bútsúttévévő 1. Halotti különböző idejűekhez intézett 6.

O r á t z i ó k:

Külömböző idejű és állapotú Személjekhez intézve 6.

Bútsúttatásokat megelőző Matériák:

Külömböző idejű és állapotú személyjekhez intézve 12. Ezeket követik a' külömb külömbfféle Bútsúttatások.

Ezen Munkának Szerzője látván melj igen szükséges volna egy olyan jól készült könyv, melyben az Oskolai Tanítók együtt feltalálhatnák nagyobb részben mind azt, a' mi azoknak a' tanítás mellett tőlök ottan ottan meghívántató foglalatosságokban segítségere lehetne, úgy ítélte: hogy mind a' már hivatalban lévő Erd. Tanítók nagy részére, mind az ezen állapotra menendő Bets. Ifjakra nézve hasznos és kedves szolgálatot tészen az által, ha illendően kidolgozott munkáiból egy iljen könyvet állít-elő. A' nevezett könyv írásban elkészülvén, ahoz értő tudós Itélők eleibe adódott, és egész heljbehagyást nyervén, a' szerzőt a' hasznos tzelra való törekedésben megerősítette. Általadta tehát a' Munkát Ts. K. priv. Könyvnyomtató Nagy Erdemű Trattner János Tamás Úrnak; fel is vállalta annak kiadását

ezen Hazánkra nézve igen érdemes férjfiú, ki Nemzeti nyelvünkönn tett minden hasznos igyekezetnek szíves előmozdítója. De mivel a' könyv közép szerű betűkkel nagy 8ad rétbén is leszsz legalább is 38 árkus; 's ehez képest iljen sokba kerülő Munka kiadását bizonytalanságra nem teheti: az azt megszerezni kívánóktól *Előrefizetést* kíván. Az *Előrefizetés* terminussa leszsz e f. e. Octóber 1-ső napjától fogva December 31-kéig. Ha az *Előfizetők* tsak 400an lesznek is, a' Munka ki fog adódni, és a' jövő 1817 Eszt. Mártzius 31-kére elkészül. A' Könynek ára, melynek előre fizetése hívántatik, a' mostani időhözképpest a' mint legjutalmasabban lehet 5 for. lészen.

Tisztelettel megkéréttetnek a' Helv. Vall. tét. követő minden Tiszt. Eperest Urak, és a' N. Collegiumoknak T. T. Seniori az eránt, hogy méltóztassanak az *Előre való fizetéseket bevenni*, és azokat az *Előrefizetők Érdemes neveivel együtt általadni* a' Tiszán túl lévő F. T. Superintendentiában ugyan Debreczeni Prédikátor T. T. Tatai Sándor Úrhoz, a' Tisza Meljékén S. Pataki H. Professor T. T. Nagy Ferencz Úrhoz, a' Duna Meljékén Sup. Fő Tiszt. Báthori Gábor Úrhoz, a' Dunán túl Pápai Theol. Professor N. T. Tóth Ferencz Úrhoz. A' közelebb megnevezett Fő és Nagy Tiszt. T. T. Urak pedig tisztelettel és bizodalommal kérettetnek, hogy az *Előrefizetők* száma felől Nagy Érdemű Trattner Urat méltóztassanak idejében tudósítani, és az előrefizetődő Summákat is bizonyos úton kezéhez küldeni. *A' ki tízre fizet-előre, a' tizen egygyedik annak ingyen adódik a' N. É. Kiadó által.*

A' Szerző tehát a' mit kötelessége kívánt, megtette: hogy jó igyekezetének haszna lehessen, függ az *elősegítéstől*. De több is függ ettől. Egy rendbeli embereknek sem volna nagyobb szükség arra, mint a' Tanítóknak, hogy az ő hivataljokkal járó sokféle dolgokban hasznos tanáttsal 's segittséggel érdekeltenek. Ezeket pedig mind ők, mind a' Közönség, leginkább a' tapasztaltabb 's tanulttabb Tanítóktól várhatnák: de úgy ha azoknak hasznos igyekezete segittség nélkül nem hagyódna.

Sípos József,

Nemzeti Szegénységnek. Azért annak megkevesítése mind a britanniai szabadságra, és boldogságra szükséges, mind egyéb Nemzetek boldogságára, kiknek javok a miénkkel össze vagyon kaptsolva.

8.) A mi Nemzeti Nyomorúságunk szorosán megkívánja minden hasztalan Tisztségeknek, és Fizetéseknek eltörlését, 's a köz Igazgatás minden ágaiban a szoros gazdálkodást. — —

A több punctumok a beadás Ceremoniájáról szóllanak, mivel néhány esztendő előtt hasonló alkalmatossággal a Regens Herceg némelly kifogásokat tett a bemutatás módja ellen.

A F R I K A.

Aug. 14-iken indult el Gibráltártól az Anglus hajós sereg Algír felé, 6 Hollandiai Fregáta kaptsolta hozzá magát. Minthogy a Nép egészen elkészülve nem volt, Lord Exmouth útközben is gyakoroltatta hajóit a tüzelésben. — A Monitör Sept. 13-ikán ezen tsapásról e képpen szóll: Algírből Aug. 31-iken indult tudósítás szerént az Angol hajósereg 21-diken délután 1 órakor érkezett meg Algírhoz 32 vitorlakkal. Ezek között 6 Hollandus hajó volt. Midőn jóval haszontalan próbálta célját elérni, a hajóit az öböl-

ben a rév parthoz fél ágyú lövésnyire erősen megállította. Maga a rév parinak torkánál állapodott meg, úgy, hogy az ő kereszt árbótzfái a házakat érdeklének. Azért az ő ágyúi a lövöldöző sánczokat a belső révpartban oldalról olly hathatósan megjárták, hogy a Pattantyúsokat a melysánczok semmiképpen nem védelmezték, hanem halomra dültek. Az Anglusok 6 óránál tovább ágyúztak már, midőn 2 Anglus Tiszt engedelmet kért, hogy tsajkában mehessen az első Algíri Fregátának, melly épen a belső révpart elejét rekeszté el. Ezen Titztek Búdösköbe mártott vásznat vittek és evvel szerentsésen felgyújtották az Algíri Fregátát. Ezen tűz, minthogy a többi hajó is szél-mentében vala, tsak hamar az egész algíri hajósereget lángba borította, 's így 5 Fregáta 4 Corvetta, 30 Ágyúzó Salupharjában elégett. A város igen sokat nem szenvedett: de mégis a bombák nagy kárt tettek az épületekben is. Anglus hajók is nagyon megromlottak. Mind egyik rész vesztetett 1000 embert. — Egyik algíri égő Fregátát a szél épen az anglus Admirális hajójának vitte, ughogy ez kintelen volt vas mátskáit felszedni, 's egy ideig a tsatában részt nem vehetett. Az Admirális hajója maga 200embert vesztett; L. Exmouth megsebesített, 's egy Fre-

gáta Kapitány megölettetett. — A' Dey az egész tsata alatt egyik helyről a' másikra ment, és úgy bátorította seregeit. — Aug. 28-ikán az Angol hajósereg a' nagy öblön kívül állott annyira, hogy az ágyúlövés el nem érhetné. Aug. 29-iken Fegyvernyugovás kötött azon feltételek alatt, melyeket az Admiralis már az ütközet előtt a' Deynek elejébe adatott. (Ezeket már közöltük: de a' Monitör másképen adja:) u. m. Következendők voltak a' fő feltételek: 1.) Az Algiri országlószék reá áll, hogy Algirban az Európaiak Rabszolgákká tétele törültsék el, 's ennek következésül minden Európai Rabszolgákat mindjárt szabadon bocsát. 2.) A' Bónában, 's Oránban elkövetett igazságtalanságért az Algiri Országlószék Angliának kiadja azon 370000 Piasztert, melyet a' Nápolyiak fizettek. 3.) A' Consulsági ajándékok eltörültnének. Mivel mindazáltal az efféle ajándékozások napkeleten szokásban vannak, megmaradhatnak a' képen, hogy személyes ajándékoknak nézessenek, 's minden új Consultól midőn hivataljába lép, saját nevében tétessenek: de soha 500 Piaszternél többre ne menjenek. 4.) A' Belgiumi Királyság, minthogy a' Hollandiai hajósereg e' mostani tételben részes volt ugyan azon Privilegiumokkal birjon, mint Anglia. 5.) Új Egyezés fog készülni An-

glia és az Algiri Országlószék között, 's ezen egyezésben Hollandiának is része leszen. — Külömben még abban is megegyeztek, hogy az Algiri Országlószéknek szabadságában álljon a' többi Európai Hatalmasságokkal háborút viselni: de ezen Hatalmasságoknak Alattvalói, ha a' háború által az Algiriak kezére jutnak, ne úgy tekintessenek, mint Rabszolgák: hanem mint Hadi-Foglyok.

Ezen tudósítás Sept. 13-ikán minden Párisi Ujságokban megvolt. A' Quotidienne azt tette hozzá, hogy L. Exmouth azt is megkívánta, hogy a' révpartban lévő minden lövöldöző sánczok rontassanak el, 's ezen kívánságának hamarábbi tellyesítése végett a' vele lévő Ásó Kompániát e' munkára kirendelte.

A' Gazette de France azzal toldja meg a' tudósítást, hogy a' Dey a' maga Tengeri Ministerének vagy a' rossz rendelése, vagy személyes munkátalansága miatt fejét vétette.

Constitutionel nevű Párisi Ujság tovább megyen, 's azt jegyzi meg, hogy mindezekből még nem tudhatni, mitsoda kezességet szerzett magának a' győzedelmes alkunak megtartása eránt; mert, úgy mond, az Algiri hajóseregnek elrontatása gátolhatja ugyan

a' Deyt egy időre : de , ha nintsen kezesseg (Garantie) ki fogja gátolni, hogy egy két három esztendő mulva el ne kezdje kárvallásának kipótolasát. — Tsak akkor lehet Európa bátorságban , ha ezen rabló fészkek eltörültetnek , vagy Algirnak tornyain Európai zászlók fognak lobogni.“

A' Turini Udvari Ujságnak Toldalékja Sept. 11-iken közöl Algir mellett mezei házban Aug. 30-ikán írt levelet , mellyben a' Békesseg czikkelyei előre botsáttatván illy befejezés vagyon : „ Azon erősségek , 's lövöldöző sántzok , mellyeket olly rémitőknek tartának , most mind öszve yannak rontva. Az Algiriaknak minden hajóik (kivéven egy 22 ágyús Brigget , egy 14 ágyús Gollettat , egy Fél-Gályát) az ágyúzó Salupokkal , és bombázó Galliotokkal együtt ösze vannak égetve. Az Anglus ágyú golyóbisok és bombák , a városban sok házakat megrontotak. — Minden Consuloknak a' házaikat érte valami szerentsétlenség. Mivel mi , ugymint én és a' Franczia Consul , nem igen kívántuk ezen iszonyatos történetet sokáig szemlélni , akkor hagytuk el a' várost , midőn már 3000 ágyúnál több folyvást dörgött. Egy mezei házba ki mentünk , melly Algirtól 1/4 mértföldnyire vagyon. Rettentő sok Szeretsen , Zsidó , és Gyermekek elkerülni kívánván az ágyú golyóbisok és bombák tsapá-

sait , követett bennünket. A' Bombák , és némelly 36 fontos ágyú golyóbisok olly erővel vettek , hogy a' városon túl szolgáltak , és útjokban elérték a' futamodókat. Még nem tudni , mennyi kárt velt az Anglus Flotta : de azt láttuk , hogy egyik Linea hajójak nagyon megromlott.

A' Londoni Ujságok többek között előadnak egy Aug. 23-ikán Gibráltárból írt levelet , mellyben a' következők megjegyzésre méltók : „ Kiki tudja a' flottán hogy ütközetre kél a' dolog ; mert a' Dey elejébe terjesztendő történetek sokkal keményebbek , hogy sem azokat elfogadhassa. Illyen p. o. hogy minden hajóit adja nekünk által. Ha ő ezt tselekedné , bizonyára minden kegyelem nélkül meg ölnék. Minthogy az egész úton napjában kétszer tűzben gyakorolta az embereit , kintelen volt Gibráltárban újonnan töltéseket kivenni. A' tsata igen tüzes : de rövid lészen ; mert a' Linea hajóknak parantsolatjuk vagyon , hogy az erősségekhez egy pistoly lövésnyire hánnyanak vasmatkákat. A' Fregátáknak ellenben megvagyon parantsolva , hogy az ágyúzó sántzok hosszában ereszkedjenek , 's azokra úgy ágyúzzanak. A' Rakétákat hányó Barkák a' Linea hajók megé veszik magókat , a' bombázó galeoták pedig a' vártól 2400 ölnyre maradnak.

H á z e l i a d á s.

Pesten a' Király útszában N.ro 424 egy igen szép készületű, három emeletre épült új ház szabad kézből eladandó. Ezen háznak betsét elégségesen mutatja az, hogy már most 14 Ezer forintot hoz házbért. A' ház mellett vagyon még annyi szabad hely, hogy arra 14 alkalmas szállást lehet építeni. Ezen háznak eladására a' Birtokos Ur nyilván való kótyavétyét rendelt, melly Oct. 14-ikén a' Város házánál fog tartatni. Kiknek tehát kedvök volna a' vevésre, a' Feltételekről akár magánál a' Ház Birtokosnál, akár a' Város házánál a' Földjegyző hivatalban (Grundbuch) értekezhetnek. —

P u s z t a Á r e n d á l t a t á s.

(2) Méltóságos Sz. Györgyi Gróf Hugonnai, Sigmond P. T. Ur Eő Nagysága, T. N. Heves Vrben a' Tisza partján Rofnak egyerá nyában Sulyi Pusztája 1. Novéber 1816-iktul fogva 6, vagy a' környüállások szerént több esztendőkre is, itten a' Grofi Kastélyban Tétényben jövé Oct. holnapnak 28-ik napján regvel 10 orakker tartandó nyilvános kótyavétye által a' leg többet ígérőnek Árendában adattatik. A' feltételek, 's a' Conscriptio az alul iratnál, vagy is a' Grofi Fiscalisnál bé láthatok. Előre való béléátásra jelentetik, hogy ezen pusztá leg inkább sámos és mintegy 600 darab ökör hizlálásra alkalmas széna termésben állana. Ehez képest az Árendát kedvellő Urak, a' meghatározott napra, 's helyre megjelenni meg hivattatnak. Sig. Tétény die 18. Septembris 1816.

Kis István Tisztartó m. k.

September 24-ikén 1816.

A' Status Obligatiók kelete Ezüst Pénzben:

Az Udvari Kamara 1815-diki 2 1/2 per Centumos Obligatiói: 31 3/4 fl. Az új 1 per Centumos Obligatiók: — frt.

Az Arany, és Ezüst Pénz kelete Papirosban:

1 Hollandus Arany — „ — frt. — kr. —

1 Tsászári Arany — „ — frt — kr. —

100 Forint Conyentios Pénz 328 frt. 3/4

A' Gabonának Pesti piaczi ára. Sept. 27-ik napján. Egy Posonyi mérő tiszta Búza 693 1/3, Kétszeres 533 1/3, Rozs 336 1/3, Árpa 253 1/3, Zab 93 2/3, Kukuricza — Róles — garas.

311.891
308.594HAZAI 'S KÜLFÖLDI
TUDÓSÍTÁSOK.
(27.)

Pesten, Szerdán, Mind-Szent-Hava 2-dik napján 1816.

Eide, sed cui, vide:

Az emberi szívnek annyi rejtekei vannak, hogy a' gonoszság, és ravaszság ellen soha elégséges vigyázattal nem lehetünk.

C.

MAGYAR, ÉS ERDÉLY-
ORSZÁG.

Amit az idő szült, azt az idő ismét megmásolhatja. Az idő szülte a' Hereszténységnek megszakadását, 's ezt ugyan az idő ismét jóvá teheti. Már Németországban némelly fő Tudósok irtak a' Heresztény Felekezeteknek meggyeztetéséről. De ezen tanátslások alig tettek egyebet, hanem, hogy a' Feiek egymást meghallgatni, egymáshoz közelíteni készebeknek látszanak, és aza' gyűlölségnek lelke, melly az üldözéseket szülte, tellyességgel kiirtott. Hazánkban a' Törvény szépen egyezteteti a' külömbféle Vallásokat, 's ezen egyezésnek köszönhetjük, hogy nem tsak a' tsendes békeség és barátság uralkodik a' Felekezetek között: hanem egymásnak sorsát szívökre veszik, 's ha nem segíthetnek is rajta, legalább részvételök által enyhíteni igyekeznek.

(1816. Második Felesztendő)

Illy nemes és békeséges lélektől vezéreltetvén, Tiszteletes és Tudós Deák Gyedeon Reformatus Prédikátor Ur Tisztelet Olártárja neve alatt leirta azon üldözéseket, mellyeket Ő Szentsége a' Római Pápa a' mult zavaros idők alatt szenvedett, 's ezen betses könyve által a' Magyar Nemzettel megismértette azon Fő Fő Pápnak a' Hereszténység mellett nagy lélekkel kiállott viszontagságait.

Ezen munka a' Szentséges Pápnak kezébe jutván, olly tetszéssel fogadta, hogy az eránt való különös meglegedésének kijelentését, 's a' Tiszteletes Ur jó szándékának megtisztelését Gróf Severoli Cardinálisra bízna. Ő Eminentiája tehát Bétsből Pozsonyba levelet irt Juliusban Tiszteletes Deák Gyedeon Urnak, és a' hoz olly, hét Aranyat nyomó, ajándék Numismát kaptsolt, mellynek fő oldalán Ő Szentségének képe látszik ezen irással: P i u s VII.

X.

Pont. Max. An. XVI. a' fonak oldalán látszik a' Pápa mint a' Szavonai Boldog Aszszony képeére koronát tészén, itten az írás ez: Dedit gloriam in loco isto. alól pedig: Deiparae simulacrum Savonae solemniritu coronavit. Ezen emlékeztő Pénz egyszer'smind azon szenvedésekre emlékeztet, melyeket Ő Szentsége ottan kiállott, 's így a' Tiszt. Író munkájával igen megegyez. — Mi szerentsénknek tartjuk, hogy a' Hazánkban uralkodó költsönös tiszteletnek és barátságának bizonyosságára e' munkát megemlíthetjük, 's azt megmutathatjuk, hogy a' Magyaroknál igaz: Mentem mortalia tangunt.

A' Hazának tett szolgálatokat, és az igaz érdemet mindenkor a' tyai indulattal tekintő Felsőleges Urunk az ország Számvevő hivataljánál közel 50 esztendeig szolgált. Tekintetes Szabó István Exactor Urat önnön alázatos esedezésére nyugodalomba tenni, és neki nemcsak egész fizetését meghagyni; hanem jeles érdemeit Királyi Tanátsosi ranggal, minden taxa nélkül, meg-tisztelni méltóztatott.;

A' Budai Fels. Kir. Kamara a' Számvevő hivatalnál számoló Tisztte Schöffman György Urat; helyette Ingrossistává Devics József Urat; 's ennek he-

lyébe pedig Accessistává Hindy Mihály Praktikans Urat méltóztatott nevezni.

Ö Felsőleges a' Kir. Helytartó Tanátsnál valóságos Tanátsossá méltóztatott nevezni Fő Tisztelendő Paintner Mihály Győri Kanonok, Ráthori Prépost, és a' Győri Tudományi kerületben volt Fő Director Urat.

Erdélyben Nagy-Szebenben Sept. 2-án ment végbe az új The-saurarius Urnak Ő Exjának beiktatása, vagy is hivataljába belépése. A' dolog a' Kir. tárház épületében ment végbe, a' hova mind a' Kir. Kamara, mind a' Bányász fő hivatal öszvegyülekezett. Az egész jelenlévő Tisztviselő Urak gyülekezetéhez Gróf Hallerkői Haller Gábor valóságos Tsászári Királyi Belső Tanátsos, Leopold Rendének Com-mendatora, mint Királyi Tárnok (Thesaurarius) fontos beszédet tartott, mellyre Ő Excellentiájának Nagyságos Nagy-Ajtai Cserey Mihály Királyi Cameralis Tanátsos Ur felelt. Az egész gyülekezet örömmel el volt telve. Ő Exja pedig szivességének megbizonyítására mind a' két Hivatal főbb tagjait gazdagon megvendégelte.

NÉMET ORSZÁG.

Baváriában az Országglás Ujsá-ga Nro. XXXI. közli azon| Aug.

18-iki Kir. Rendelést, melly által a' Rajna bal partján lévő Bajor Birtokokban egy különös Igazgató - Szék (Regierung) állittatik, melly, kivévén a' hadi dolgokat, minden egyéb köz dolgokat kormányozzon, 's az a' tsatornya legyen, melly által a' Ministerségek től a' főbb rendelkezések azon tartományokkal egyenesen közöltesenek. Ezen Igazgató-Széknek tárgyairól, elrendeltetéséről, 's foglalatosságáról e'képen szóll az említett Kir. rendelés: I. Az Igazgatószéknek hatalma és munkálkodása kiterjed, A) a' Köz Politiának minden tárgyaira, és a' belső igazgatásra; B) A' Financziái gondviselésre. — Az Igazgatószéknek munkássága háromféleképp mutatja - ki magát a' neki rendelt tárgyakban: 1.) Az alsóbb Tisztekre való vigyázat; 2.) A' Törvények és újabb rendelkezések végbevételéről való gondoskodás; és 3.) Az alsóbb Hivatalok rendelkezései ellen támadó panaszok eligazítása által. — II. Az Igazgató Széknek 1. Elölülője legyen. Két Tanátsra oszlik, mellyek közül egyik a' belső igazgatásra; másik a' Financziára ügyel. Mindegyik Tanátsban 4 Tanátsos, 2 Titoknok, 2 Számoló Commissáriusok, és 2 Segédek, több alsó személyekkel. III. Az Elölülő nyit - fel minden leveleket, és a' két Tanátsnak ő osztja fel. Mindegyik Tanátsban ő az Elölülő, a' dolgok közös gyü-

lésben hányatnak meg, és a' vok-sok többsége által határozatnak el. 's a' t.

Hannoverából írják, hogy azon Királyságnak most új Czimert adnak, melly annak idejében az Ország Petsétje is legyen. — Az eddig volt Czimerben és Petsétben az a' változás leszen, hogy a' Választó Herczegi sőveg helyett a' Hannoverai Kir. Korona jön reá; 's a' Nadrág-Pántlika Rend címérén kívül a' Guelfi Rendnek pántlikája fog állani, 's az egész Czimert két fenálló Oroszlányok tartják. Ezen nagy Paizst köröskörül a' mostani Hannoverai 24 Tartományok' czimerei kerítik, 's az egészet Hermelin palást borítja.

Az Allg. Zeitung Hannoverából Sept. 7-iken költ illyen tudósítást közöl: „Az Ország - Gyűlésnek újabb ülési az aratás elkisése miatt csak October 5-ikán fognak kezdődni. Ezen gyűlésben már az újonnan nyert tartományok Követei is megjelennek. — Reményljük, hogy most a' gyűlés eléjébe fog terjesztetni az Igazgatásnak egész jövendőbeli elintézése, mellynek már némelly előljáró Póstájit látjuk. — Megmaradnak tudniillik a' Familiákra örökségül szállott érdemek az ő betsületjökben: de azokkal egyenlővé tétetnek a' mostani személyes érdemekis. — Így újabb érde-

mekre nagy ösztön adatik, midőn azokért a személy magát megbetsültetve érzi a nélkül, hogy Nemesi Rendre vágyódni szüksége legyen. A Vitézi Rend (Ordo) által már kiki az Udvarnál való megjelenésre qualificálva vagyon, sőt meg is nemesíttetik. De ezen felül már a Királyi Kamaránál egy Polgári Rendből való Tanátsost tétetett, és a 6 újabb Státus Tanátsosok közül kettő ugyan a Polgári Rendből való, és egyikre Ruman Titkos Tanátsos Urra bizattatott az Igazság - Ministersége.

Haity Királyságba igen számosan bujdosnak ki Német Országból. September közepén Hamburgból egy derék musikus, egy Kipiró és egy derék Esztergályos indult el.

A Frankfurti Ujság jelenti, hogy Gustavson, egykori Svéd Király, már jó időtől fogva Hannauban lakik. Tsak két tselédje vagyon: egy Inassa, a ki Török, és egy Gazdaszszonya. —

SPANYOL ORSZÁG.

Madridból jött legújabb tudósítások jelentik, hogy Sept. 4-iken Cadixba megérkezett a jövendőbeli Spanyol királyné's annak testvére. A Hg Aszszonyok Sz. Sebestyén nevű hajón Julius 3-án indultak ki Rio - Janeiróból, tehát

két egész hónapot töltöttek a világ tengerén való utazásban. — Mindjárt másnap a hajóra ment a Cadixi Püspök az öszve esküdtetést a Prókátor személyében végbe vinni. — Nem Infantado Hg; hanem Marquis del Monasterio rendeltetett, hogy a Király és Don Carlos személyét viselje. Nem reménylhetni, hogy ezen Hg Aszszonyok Sept. hónap vége előtt Madridba érkezzenek; mert Cadixban 4 nap, Szevillában 3 nap; Cordovában 2 nap fognak múlatni. — Ö Felsége a Király Aranjuezig mégyen, elejébe Fels. jegyesének.

Cadixban Meade Ur Amerikai Vice-Consul főbb parantolatokra elfogattatott, olly szín alatt, hogy ő az előbbi országlás idejében sokféle káros lépéseket tett kereskedésbeli tekintetben. Ezen elfogattatáskor a valóságos Amerikai Consul Catchart Ur nem vala Cadixban. Midőn tehát ő megérkeze, irtt mindjárt a Kormányozónak Marquis Castellórius Andaluziai General Kapitánynak, s levelében ezen elfogattatás ellen tsak azért is nagyon protestált, hogy Meade Ur, elfogattatásakor a Consulságot viselte; azon kívül azt kívánta, hogy Meade Ur nem tsak szabadon botsáttassék: hanem Madridba passust kapjon, hogy a rajta elkövetett igazságtalan-

ság eránt a' Királynak személyesen panaszt tehessen. E' végből kívánta azt is, hogy az ő elfogatását eszközlő parantsolatok hiteles párban kiadassanak. A' Kormányozó Ur mind ezeket megtagadta azt állítván, hogy ő egyedül a' Király parantsolatjától függ. De evvel a' Consul meg nem elégedett. További sürgetésére azt ajánlá a' Kormányozó, hogy ő tulajdon személyét ajánlja Meade Urnak személye helyett bátorságul. Akkor a' dolog a' kereskedő Törvényszék elejébe vitetett, és ez azt állítá, hogy a' Consul kezessége nem elégséges. Erre tehát Meade Ur tsakugyan fogva maradt: de feleségével gyermekeivel naponként beszélhetett. — Végre a' Consul fellebb adta a' dolgot, 's kiváltképen azt sürgette, hogy Meade Ur nem főbenjáró dolgot követett el, 's azért személyes elzárattatása nem kívánatnék; mert az egész dolog tsupa kereskedési kérdés. — Utóbbi tudósítás szerint tehát Meade Ur a' Consul előadására szabadon bocsátatott. Sőt 300,000 Tl. kereseti is kifizettettek azon ígérlet mellett, hogy a' többi-is, mihent a' környülállások megengedik, ki fog elégíttetni.

SPANYOL AMERIKA.

Jamaikából Jul. 14-ik táján indúlt levelek jelentik, hogy Mo-

relló Generalis Santa-Fé városnak elfoglalása óta majd az egész Terra-fermát békeségesen bírja. A' Támadóknak tsekély maradéka Serviez Francia Tiszt vezérlése alatt Cumana, és Orinoko felé húzta vissza magát. — Hat fegyveres hajó küldetett Bolívar ellen. Jun. 20-ikán Sarta-Martha-ból, kit Margarita szigetben gondoltak lenni. De ezen hajók egyenként visszatérének, nem állhatván ki a' tenger erejét.

Kingstonba Jamaika szigetébe magától Bolivártól érkezett Jun. 20-iki levél, mellyet Carupanóból irtt. Ebben előadja, hogy Maj. 25-en Margaritából, az egész hajó seregével ki indúlt, és hat napi vesződséges utazása után Carupánohoz érkezett. A' városban lévő Spanyol őrizet az ő erejének elment nem állhatván, ezen várost bevette, maga keveset vesztett: de két hajót nyert is, mellyeket mindjárt hajóseregéhez foglalt. Ezután a' Spanyolok elhagyák Carriaco, és Guiria mellett lévő állásaikat, 's így ő már mostan mind vizen, mind szárazon közösülhet Maturinnal.

Hiteles utazó, a' ki Boquilla de Piedras városát uj-Spanyol országban Jun. 23-dikán hagyta el, New-Orleansba a' következő tudósításokat hozta: „Julius 20-ikán. Ramon Seema in la Mis-

teca Brigádás Generalis a' republikai seregeket több ízben tsatázotta királyiakkal, kiket Armiso vezet. Ezek 300 embert, és minden pogyászaikat elvesztették, s kintelenítették egész Oaxaca tartományát a' Republikánusoknak általengedni. Junius elején Teras Generalis egész erejét öszvegyűjtötte, azon tartománynak fő városát akarván megtámadni. A' Királyiak Xalapánál gyűltek öszve olly szándékkal, hogy a' Republikánusoknak a' tengerparton lévő minden állásaikat, és Vera-Cruz tartománynak belsőbb részeit-is egyszerre meglepjék. De Vittoria Republikanus Generalis ezen szándékot jókor megtudta, és annak idejében különbféle helyekre ügyes fejek alatt koborló seregeket küldött, maga pedig Junius 12-iken Aparapa felé indult, a' hol hihetőképén azon Királyi Seregek gyülekeztek volt öszve, mellyek Bequila-de-Piedras városra akartak ütni. — Reményljük, hogy ezen készületnek kimenetelét nem sokára megtudhatjuk. Addig is bizonyos az, hogy a' Republikánusok között minden visszálkodások megszűntek; a' Congressus nem sokára elkezdődik, mivel többnyire a' Tartományokból a' Deputatusok, az ülés helyére már elmentek; az igazgató Hatalomnak helye állandóan Thekuacan városa.

ÉJSZAKI AMERIKAI EGY- GYESÜLT STÁTUSOK.

Az Amerikai Ujságok azt említik, hogy a' Franczia és Svéd Követek Udvaraiktól olly utasítást vettek, hogy az Éjszaki Amerikai Státusokkal hasonló feltételek alatt kereskedésbeli Tractatust kötni igyekezzenek, mint most Anglia s Amerika között vagyou. —

New-Yorkból Aug. 1-ső napján írják, hogy onnan Colde n Ur hires Prókátor, és Bunker Kapitány Ur Fulton nevű Gőzhajóval az Oceánnak indulnak és előbb Angliába, onnan az Orosz Birodalomba fognak hajózni. — Minthogy azon hajó ugy vagyou alkotva, mint valamelly Corveta, a' tapasztalt hajósok nem kételkednek ezen szándék széréntség végbevételén. Azért már előre is ditsékednek az Amerikaiak, hogy ők voltak elsők a' Gőzhajó feltalálásában (Fulton Ur Amerikában volt a' feltaláló, a' ki minden vagyonát arra költötte, s most Özvegyét a' Respublika fizeti) és ők lesznek elsők a' nagy tengeren való utazásban.

Az Amerikaiak azt sürgetik, hogy a' Nápolyi Király adjon nekik egy szigetet a' közép tengeren a' partékáik lerakására s hajójik öszvegyűjtésére. Ezek lehetnének: Lampadusa, Pantelleria, vagy Limoso. —

A' Nemzeti Bankóra megkí-
vántató Summák aláírása már bé-
rekesztetett; mivel az eddig tett
ajánlások is sokkal meghaladják
a' kívántató pénz számát. Még ed-
dig ugyan hivatal szerént kihirdet-
ve nintsen az ajánlások' mivolta:
de, ha ugy vagyon, a' mint be-
széllik, némelly nagyobb ajánlá-
sokat szükséges lészen alább szál-
lítani.

A' jövő 1817-ik Febr. 20-kától
fogva a' magános Bankóktól sem-
mi czédulák el nem fogadtatnak
az ország kaszszáinál; hatsak azon
Bankók meg nem ígérnek, hogy a'
Papiroست mindenkor Pengő - Pénz-
re felváltják, és az Ország Tárhá-
zának Czéduláit tellyes betsőkben,
al pari, elveszik. Dallas Ur már
a' Bankókat Jul. 22-diken megin-
tette előre, hogy készüljenek a'
kész Pénzbeli fizetésre.

Még most is sok Hiberniak
(Irlandiak) bujdosnak Amerikába.
Ezek ugyan többnyire szegények,
és elérkezvén nem tudják miként
kereshessék élelmöket: de Ame-
rikának most sokkal szükségeseb-
bek a' kezek, mint a' kintsek,
mert úgyis, ha a' pénz nem for-
fordítatik a' föld - mivelésre, tsak
igen hamar megbomolhatik a' va-
lóságos, és szükséges arányosság
a' Pénz és az eleség, vagy a' ter-
mészet és mesterség művei között.
Azért Amerikának sokkal haszno-
sabbak a' szorgalmatos és erköl-

tseikben el nem fajúlt munkások,
mint az előkelő emberek, kik tsak
az erköltsi romlást segítik; a' ten-
ger - melléki városokat a' belső ré-
szek romlására szaporítják, 's a'
Státusnak a' természeti törvényen
épült erejét gyengítik.

A' Creek Indianusok M' In-
tosh Vezérjök alatt készülnek a'
Seminolok ellen, kik Floridában
laknak 's nem régen az Appala-
chicola öbölbeli erősséget elfoglal-
ták. A' Creek ármáda már tsak
nem 1000 emberre mégyen.

William Lee Amerikai Con-
sul Bordóból, most New - York-
ba megérkezett mintegy 50 Fran-
czia Bujdosókkal.

B R A Z I L I A.

Rio - Janeiróból érkezett je-
lentések szerént Jul. 3-ikán onnan
kiindúlt Kir. Hczeg Aszszonyokat
Európa felé Lord Beresford
Generalis kíséerte egy Spanyol
Corvetton. —

Négy ezer Portugalliai Sere-
gek Sz. Katalin szigetnél Brazilia
déli partjain szállottak-ki, 's a'
szállító hajók ismét vissza tértek
Rio - Janeiróba, és oda Julius kö-
zepén meg is érkeztek új Seregek-
kel való megrakodás végett. —
Monte - Videoból Jun. 21-iken
írták, hogy oda Portugalliai Se-
regeket vártak, mellyek la Plata
folyó éjszaki partját elfoglalják.

Ezen seregeket Monte Videoban ellenállás nélkül készütek el fogadni.

TÖRÖK BIRODALOM.

Cairóból Jul. 20-ikán. (a Korrespondent szerint) ezt irták: „Babilon és az egész táj a Libanon hegyéig most legnevezetesebb történeteknek mezeje. Dán nemzetiségéből lévő bizonyos Zsidó a békétlenkedő Zsidóságnak bizodal-
mát annyira megnyerte, hogy az ő Vezérsége alá 200,000 ifju erős izmos Israelitáknál többen adták magokat. Ő magát Zsidók Királyának nevezi. A nép e képen köszönti: *Hosiana Messias!* Hódító fegyvere oly szerentsés, hogy a Nép közönségesen őtet az Isten erejével gondolja harcolni. A Muzelmannok számosan elhagyják Mahomet zászlóját, és ezen Judabeli Oroszlánynak hadai közé állanak. — Ily fontos dolog nem maradhatott hallgatásban: hanem a Török Udvarnak Stambulba tudtára adatott: — Mindazáltal ezen endkivülvaló Győzedelmesnek e-

lömenetelei olly sebések, hogy azokat emberi erő alig gátolhatja meg. *

* Nevezetes e tudósításra nézve, hogy épen akkor támaszt Zsidó Királyt napkeleten, mikor Európa a maga Zsidóságával majd nem tud mit tsinálni. — Szép és fényes dolog egy új Királyság: de mégis hihetetlen előttem, hogy a Magyar és Lengyel gazdag Zsidók bár Ministereknek is oda menni vágyódnának.

Külömbféle Tudósítások.

Az Algiri győzedelemnek első haszna az volt, hogy 1050 keresztény a rabszolgaságból megszabadult. Ezen viadalt távuldad. Hódító ról leste egy Francia Corvet, hogy kimeneteléről tudósítást tehessen. — Az Amerikai Hajósereg két héttel hamarabb eltávozott onnan, mint L. Exmouth oda érkezett: de ha ott lett volna is, az Admiralis nem engedte volna vele munkálkodni. — L. Exmouth-ról egyik ujság említi, hogy elvégezvén az Algiri Deyel az egyezést, egyenesen Tunis felé ment.

September 28-ikén 1816.

A Status Obligatiók kelete Ezüst Pénzben:

Az Udvari Kamara 1815-diki $2\frac{1}{2}$ per Centumos Obligatiói: 32 fl. Az új 1 per Centumos Obligatiók: 12 $\frac{2}{3}$ frt.

Az Arany, és Ezüst Pénz kelete Papirosban:

1 Hollandus Arany — „ 14 frt. 50 kr. —

1 Tsászári Arany — „ — frt — kr. —

100 Forint Conventios Pénz 315 frt.

311.891
308.594

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADEMIA
KÖNYVTÁRA

HAZAI S KÜLFÖLDI

TUDÓSÍTÁSOK.

(50.)

Pesten, Szombaton, Karátson - Hava 21-dik napján 1816.

Elsőben rendelt Athena jutalmat azoknak,
Nagy faluk utszájin, kik ivás közt táncznak eredvén
Pázsiton a' kenetett bak-bőr-tömlőkre ugráltak.

Rajnis Virg.

MAGYAR, ÉS ERDÉLY- ORSZÁG.

Rendkívül való tünemény vala nálunk Szerdán délután az, hogy hó kezdvén esni majd egy tyúk-mony nagyságú pölyhök hullottak. Azon éjjel és Tsötörtökön folyvást esvén, majd térdig érő hó lett a város környékén. Utóbb olvadni kezdett: hanem tegnap estvétől fogva már kemény fagyunk vagyon. —

Ó Felsége Schvartz János Urat, a' Benyovszky Gyalog Regimentbéli Kapitányt, 30 eszten-deig tett vitéz szolgálatjáért minden Taxa nélkül, Magyar Nemes-ségre emelni méltóztatott.

Szomorú hírek. Körmön-dön Nemes Vas Vármegyében Dec. 4-iken tűz támadván és nagy szél fúván 400 ház elégett. — Czeg-léden Pest Vgyében a' Métélyben már is igen sok Juh öldöglött, 's az egész szomszédságban tapasztal-tatnak jelei ezen betegségnek. Sőt

(1816. Második Féléstendő)

úgy látszik, hogy már a' Szarvas-Marhába és Sertésbe is bele kapott. Mellyre nézve, mivel a' vizes le-gelő, és zavaros italezen betegsége az idén másutt is okot adhatott, az egész Hazának hasznos szolgál-tatot tenne, a' ki ez ellen való Orvosságot Ujságaink által közölne. Azt tsak ugyan már most jelent-hetjük, hogy Fricz Antal Ur, Székes Fehérvári, Magyar Korona czimerű, Patikárius efféle hathatós Orvosságot készít, és kinek-kinek vele örömet szolgál.

Debreczenből Nov. 16-dikán. A' Ref. Collegiumban az Oskolai új esztendővel a' nagy drágaság mellett is szembetűnőképpen megszaparodott a' felsőbb Tudományokat Tanulók száma, úgy hogy majd 600-ra megy. Ezek idejök-hez, és céljokhoz képest tanulnak: Mathezist, Fizikát, Filozofiát, az Europai Státusok Historiáját, Görög és Deák Literaturát, Statisztikát, Politikát, Természeti Tör-tvényt, a' Nemzetek közönséges

)(

Törvényeit, a' Magyar Országai közönséges Törvényt, Magyar Ország historiáját, a' M. Polgári Törvényt, a' Protestansok Jussait, a' Zsidó Nyelvet, Zsidó Régiségeket, Ó és Új Testamentomi Hermeneutikát theoretice, és practice, a' Bibliára való Bévezetésével együtt, Dogmatica, és Moralis Theológiát, a' Keresztény Felekezetek Theologiai Systemáit, a' Kereszténység Historiáját, Homiletikát, és Pastoralist. — Mind ezeket tanulják Magyar nyelven; hanem mivel a' Deák nyelv tudása Hazánkban szükséges, ezen Tudományoknak deák nyelven való előadásában is gyakoroltatnak, 's mind a' közönséges, mind a' különös Exame-neik is a' két nyelven tartatnak.

Báts Vármegyéből írják, hogy azon Megyebéli Krusevlya nevű Kameralis Helységben a' Templom talpköve, múlt hónapnak végével, pompásan letétt. Ezen történet újabb bizonyága annak, hogy Ófelsége, a' mi legkegyelmesebb Urunk, mindenkor szeméi előtt hordozza az ő hív Alattvalóinak lelki üdvösségöket. — Mert csak ezen Megyében ebben az esztendőben öt Templomokat építtetni parantsolt; a' Krusevlyai Templomnak felépítésére pedig 25,000 forintokat rendelni méltóztatott. — A' fent említett talpkőnek letételekor Tisztelendő Hölzler András Ur, mint helybéli

lelki Pásztor tartotta az Isteni szolgálatot, melly is ama' hathatós Szent Ambrusnak énekével kezdődvén, ezen tárgyhoz illő fontos beszéddel folytattatott, végre pedig Ó Felségéért való számos éljen kiáltások között zárattatott bé.

Nagy Szombatból érkezett tudósítás azt tartja: hogy az ott lévő, 's úgy nevezett Szent Miklós-nak roppant temploma immár helyre állíttatott, sőt pompásan fel is szenteltetett. Ezen hajdani Szentegyháznak maga a' város Patronussa, melly az Esztergomi Fő Káptalannak 1540-ben történt oda való általköltözésétől fogva egyszer'smind ezen Káptalannak is Templomává vált. — Az 1814-ik esztendei Junius hónap 3-án véletlenül a' Sanctuariumnak és Kórusnak bolthajtásán némelly tetemes repedezések látszattak el anyira: hogy sokan annak bedőlésétől méltán tartának. — Ezen történetnek azt az okát adák az építő Mesterek, hogy a' bolthajtásnak falai többnyire mész-kövekből állanak, és mivel az előbbeni esztendőkben két rendbéli gyulladások a' Templom födelét megemésztették; azért a' kövek is forrasztó erejüket elvesztvén, most hevenyében illy rettentő követke-zéseket szültenek. A' veszedelemnek eltávoztatására mind a' Nemes város, és Fő Káptalan részéről; főképpen pedig a' Méltóságos

Bátsi Püspök, Generális Vicarius, Nagy Praepost, és Nagyszombati Plébánus Báró Prényi Imre Urnak példás kegyessége és segédeme által a leg sikeresebb Rendelések azonnal megtétettek. Arra nézve a múlt hónap derekán az egész romlás 30,000 forint költséggel helyre is állítottatott. — Mivel pedig ezen ékes Templomnak felszenteltetéséről semmi Iromány nem találtatott; azért az a Boldogságos Szűznek, és Sz. Miklósnak, úgymint a Város régi Pártfogójának ditsősségekre felszenteltetett; melly pompás ünneplést, számos Gyülekezetnek jelenlétében Novemb. 19-kén Méltóságos Gosztonyi István, mint Dancinai felszentelt Püspök Ur vitte véghez; az énekes Misét pedig Fő Tiszt. Kollár István Ur tartotta. —

A U S T R I A.

Dec. 12-iken Bétsben a Titkos Tanáts palotájában méltóztatott ő Felsége Nagy Méltóságú Klobusiczky József Titkos Tanátsos ő Excellentiáját, kit már előbb az Austriai Leopold Rendének közép Keresztesévé tett vala, most több Nagy-keresztesek, Commandörök, és Vitézek jelenlétében azon Rend Vitézei közé kardtaspás által felavatni.

A Béváltó és Enyészto Deputatiónak előre tett hirdetése sze-

rént az ő felvigyázása alatt a Deputatio számvevő Tiszttségének jelenlétében azon Papiros Pénzből, melly az 1816-ik Oct. 29-iki Felséges Pátens ereje szerént az 5 per Centumos költsönözés által bejött, és tüstént általlyuggattott, ismét 10 Milliom Forintnyi a Tsászári Királyi Commissari-usok előtt Dec. 16-ik napján 11 órakor dél előtt a vármezején lévő egető házban nyilván semmivé tétetett.

Valamint a múlt esztendőben a Hárolvárosánál, és Bánság vég-helyeinél támadott pestisnek alkalmatosságával ő Felsége az érdemeseket megjutalmazta, úgy az idén is a Jessenovacz és Racsa helységekben tapasztalt veszedelem alkalmatosságával magokat megkülömböztető Férfiakat kegyelmes jutalmaiban részesítette. Ugymint Báró Simbschen Gradiskai, és Ch. Wiedeman Pétervári Regementek Obestereinek, Felséges meglegedését tudokra adatta. Petrák Penzionatus Major Fő Felhadnagyát tette; T. Maxuran Jeszzenováci katholicus Plébánusnak azon Ezüst keresztet rendelte, melly pro Piis Meritis szokott adatni. Több katonai Tiszt urak zsoldjokbeli öregbitést nyertek, némelly alsóbb személyek pedig Pénzbeli jutalmat.

FRANCZIA ORSZÁG.

A' Pairek háza Decemb. 3-án a' vokok többsége által félre tette azon Javallást, melly szerént meg kellett volna tiltatni, hogy ezen, felső Házban, kivévn a' Commissiók munkáit, senki Irásból ne beszélhessen.

A' Deputatusok Háza az nap vizsgálás alá vette azon Törvény-Javallást, mellyet a' Ministerek a' Király nevében ezen Ház elejébe terjesztettek, a' Követek választása módjáról. — Ezen vizsgálás különös Commissióban ment végbe. — Decembér 2-án a' Követek Háza először titkos gyűlést tartott, és abban a' nyomtatás szabadságáról kezdett tanátskozni; de nem sokára tudokra adatott, hogy December 6-ikán a' Király nevében olly Törvény Javallást fognak ezen Ház elejébe terjeszteni a' Ministerek, melly mind a' személyes szabadságról, mind a' nyomtatás szabadságáról teendő Intézeteket magában foglalja. — A' Követek Háza 9 Személyekből álló Commissiót rendelt annak megvizsgálására, hogy miként intéztessék el a' Pairek Háza, midőn Fő Törvényszék gyanánt fog szolgálni.

Benoist Úr a' Követek Házának Tagja, mivel az utóbbi ülésekben igen hevessen sürgette, hogy a' Politia Minister feleletre vonattassék, a' Status Tanátsból

elbocsáttatott, és helyette Camille Jordán Úr, ugyan a' Követek házának Tagja, nevezetett Status Tanátsossá. — Midőn Deseze Úr Királyi Fő Prokátor a' folyamodó fő Törvényszéknél az alatta való Tisztviselőkkel a' Királynak születése napjára köszöntésén lett volna, ő Felsege meg felelt azon beszédre; hanem egy kevés vártatva újonnan így szólla: Eddig a' Királyi fő Prokátorhoz intéztem beszédemet, most szöllok Deseze úrhoz; én mindég úgy hittem, hogy az Úr az én Személyemhez szíve szerént hajlandó, de az Úr az én ország-lásom alatt tett rendelések ellen mindenféle beszédekre szabadon kiereszkedik. — Igaz ugyan, hogy az Úr egyenessen tsak a' Ministereket kritizálja: de tudni kellene az úrnak, hogy én magam országolok, és a' Ministerek tsak eszközei, és tellyesítői az én parantsolatimnak. Ajánlom tehát az úrnak, hogy jövendőben magát jobban tartóztassa.“ —

NAGY BRITANNIA.

A' Times nevű Ujság igen heveskedve szöll a' Jesuiták ellen. Az ő előadásából kitetszik, hogy ezen Szerzet a' Lancasteri Grófságban Preston mellett Stonihustban igen nagy Collegiumot bír; nem külömben Irlandban Castle-Brown nevű helyen még nagyobb letelepedésük vagon. Továbbá azt ál-

Itja az említett Ujság, hogy Angliában igen sokan lesznek a Protestánsok közül Catholikusokká, és ezen térítgetés kiváltképpen a helyebb fekvő Grófságokban igen nagy előmenetelt tészen.

Az elmúlt esztendőben Monró Doctor a Parlamentom előtt bévádoltatott, hogy a gondviselése alatt lévő Bolondok házában nem csak semmi gondviseléssel nintsen, hanem azon megtibolodottakat mind egészséges, mind beteg korokban minden kigondolható szükségét és nyomoruságot engedi szenvedni; noha a költségeket mégis beszámllálja. Ez erránt nyolcz tagból való Commissio rendeltetett, és annak vizsgálásai után a vádoltatás megbizonyosodván, mind a Doctor, mind az alattalévő Patikáros Haszlam Hivataljaiktól gyalázatossan megfosztattak.

A közép tengeren lévő Amerikai hajós sereg, ugymint Vassington 74 ágyús linea hajó, és Constellation 40 ágyús fregáta az Algiri Deyt ujjonnan meglátogatták, s a magános személyeknek leveleik szerént tőle minden kívánságaikat megnyerték. A Deynek ezen nagy engedelmeskedését kiki annak tulajdonítja, hogy az Anglusoknak rajta vett boszuállása őtet egészen megalázta.

A Londoni Udvari Ujságban Nov. 26-ikán egy hirdetés jött ki a Regens Herczegnek, melly által a Parlamentumnak öszszegyűlése, Januarius 2-ikáról, a melly napra előbb vala határozva, a nevezett hónapnak 28-dikára tétetik által.

„Tudva való dolog, így szól a Morning Chronicle, hogy Doktor Franklin a maga hátra hagyott írásait egy Unokájának Franklin Temple Williámnak hagyta vala. Sok nyomtatók iparkodtak azon, hogy ezen írásokat a ki nyomtatásra magoknak meg szerezhessék; hanem igen drágának tartották; s az alkudozások olly sokáig terjedtek, hogy a közönség már félni kezdett vala, hogy talán el kell ezen tudományos kintset vesztenie, sőt ollyan hírek is kezdettek vala szárnyalni, hogy a tulajdonostól olly emberek kapták volna kezekbe jó summáért ezen írásokat, a kik megakadályoztatni szeretnék ezeknek kinyomtatását. Mi ellenben örömmel kihirdethetjük már most, hogy mind ezek a beszédek fundamentum nélkül valók, és hogy ezen mély gondolkodású, nagy tudományú, jeles erköltsümesternek, és a Státusok nagy emberének írásai, Londonban nem sokára meg fognak jelenni nyomtatásban.“

Londonban Novemb. 28-ikán a belső város tanátsházának a kö-

zónséges Tanácsa tartott egy népes-gyűlést. Ezt ugyan a Polgármester maga eszközölte, de mások kívánságára 's meghívására. A tanácskozás' tárgya volt az Országnek jelenvaló állapotja, és az, mi módon lehetne a' nagy inségen segíteni. Hoszszerű beszédet tartott nevezetesen Waithman nevű polgár, mellyben hathatósan szóllott a' Sine-Cura hivatalok, a' penziók, és a' Státus' költségeinek mértékletlen vesztegetése ellen, azt hozván ki végre mind ezekből, hogy a' népnek inségein nem segíthet egyéb, hanem csak a' Parlamentumnak reformáltatása. — Végezetre cikkelyekbe szedvén jóvállásait, meghatározás végett a' gyűlés' elejébe terjesztette, a' mellyek mind meg is határozattak. Jovallásának utolsó cikkelye a' volt: Hogy egy kérő levelet kell a' Regens Hghez készíteni, melly által arra kell ő Kir. Herczégységét kérni, hogy a' Parlamentomot menél hamarább öszvegyűjtvén, terjesztessen ennek elejébe olly ajánlást, hogy ez minden szükségtelen hivataloknak, penzióknak, eltöröltetésekre, 's a' Katonaság számának és a' Státus költségeinek kissebbitésére keressen eszközöket, és a' népnek, a' törvényhozáshoz való befolyását 's abban való részesülését adja vissza. A' kérő levélnek készítése egy Biztosságra biztattatván, ez azt azonnal megkésztette, 's a' gyűlés is helyben hagyta, 's

végezetre olly határozást tett, hogy ezen kérő levelet az egész Tanács nyujtsa-be a' Regensnek.

November 26-án számos, és nagy tiszteletű férfiak 's azszony-ságok gyűlést tartottak a' Lordmajori háznál a' Spitalfieldi szegény munkásoknak felsegíttetésekért. — Nevezetesen sok Fő Quacker azszonyok jelentek meg. A' Lordmajor lévén az előlülők, egy beszédet intézett hozzájuk, mellyben azokat az eszközöket adta elő, mellyek által ezen szegényeken segíteni lehetne, úgy, hogy a' segedelemnek sikere lehessen. Ugyvélekedett, hogy legjobban tselesznek, ha mindnyájok, a' kiknek módjok van benne, aláírás által arra kötelezik magokat, hogy a' Spitalfieldi Fabrikákból egyegy font Sterlinget érő portékát fognak vásárolni. Nem volt a' gyűlésben senki, a' ki nevét ezen jóltévő intézetre fel ne írta volna. — Mikor a' gyűlés eloszlott, már 8000 font Sterling volt aláírva.

OROSZ BIRODALOM.

Ő Felsége a' Tsászár olly parantsolatot adott, hogy az egész Orosz Birodalomban a' Pósták azonképpen intéztessenek el, mint az Austriai Birodalomban, és a' főbb városok között Gyors Szeke-
rek (Diligence) állittassanak fel.

Hogy az Orosz Birodalom' Laskosi, és a' Lengyel Országi Tar-

tományok között az általköltözés annál inkább könnyebbítették, Ő Felsége azt végezte, hogy sem a Lengyel Országból az Orosz Tartományokba; sem ezekből Lengyel Országba költözők vagyonaikból semmit el ne veszessenek; hanem mind egyikre, mind másikra nézve az úgy nevezett Jus Gabelleae eltörülttétvén, kiki egész vagyonával egyik Országból a másikba költözessen. —

LENGYEL ORSZÁG.

A Törvények napló könyve October 17-ikén azon Királyi Rendelést közli, mellynek ereje szerint Lengyel Országban a Politia Katonáság behozattatik olyan módon, hogy minden Vajdaságnak fő várossában egy Kapitány, egy Strázsamester, egy Káplár, egy Trombitás, és 8 Közlegény legyen; minden Kerületbéli fő városban pedig egy Hadnagy, egy Altiszt, és 6 Közlegény. Ezen Politia Katonák a Regularis Katonáságnak fő Tisztjei alatt lesznek, és részszerént gyalogok, részszerént lovagokból fognak állani, olyan módon, hogy tsak írni, és olvasni tudó 30—50 esztendőes emberek vétessenek fel.

Ugyan a Törvények napló könyvek közli azon Rendelést is, melly által Lengyel Országba a Katona Conscriptio akképpen bé-

hozattatik, hogy attól senki akármi rendü, rangü, születésü, vagy vallásü legyen is, fel ne szabadíttassék. — Katonáskodni tartóznak mindnyájan 20—30 esztendősek, és a szolgálat ideje 10 esztendeig tart. Tsak igen kevés esetek engedtetnek meg, mellyekben maga helyett mást állítani szabad legyen. — Ezen Conscriptusokból fog állani a rendszerént való Ármáda, és annak első és második Tartalék Serege is leszen. A Királyi Garda a rendbéli Seregekből fog pótolattni. A Pattantyúsok, Asók, és Tsajkások a gyalog Regementekből pótolattnak, a Lovag pattantyúsok pedig a lovas Katonáságból.

Varsónál a jég a hidat elvitte: de az első fagy után megint meglágyult az idő. —

ÉJSZAKI AMERIKAI EGY- GYESÜLT STÁTUSOK.

Washingtonban nagy épületek készülnek, és pedig mind pompás formára. — Ezen épületeknek külső tekintetét mind Olasz Építő Mesterek igazgatják, és a belső ékesítések végett is több híres Mesterek hívatatnak Francia és Olasz Országból. —

New - Yorkban Filadelfia's más nagy városok példájára 1814-dikben Tudós Társaság állott ösz-

ze, mellynek munkái rendszerént jelennek meg nyomtatásban. Ezen Társaságba bé állott Regnault de St. Jean d'Angely Francia tudós is. A' kedvelők, és pénzzel segítők olly számosan vannak, hogy ezen Társaság tartandóságáról kételkedni nem lehet.

Angliából Amerikába aunyi arany és ezüst rúdak küldetnek, hogy egész September hónapban a' Londoni Bőrszéken alig lehetett Amerikai Váltó-Levelet kapni. Általjában bámúlásra méltó dolog, hogy most mennyi Tőkepénzek szedetnek ki a' Londoni Bankóból, 's az Amerikai Bankóba adtnak be.

Külömbféle Tudósítások.

Vandamme Generalis, a' ki a' Francia országból kitiltattak lajstromában vagyon, mint-hogy önként Belgiumot elhagyni nem akarta, Gentben elfogattatván a' Burkus határokig katonaság által késértetett.

Madame Stael, kinek leányát Broglie Hg vette-el, most Párisban mulat. Nem rég a' Királynál hoszszas audientian volt. Készül az attyának, Necker Ministernek hivatala viseléséről mentő Irást kiadni. A' Tudós Férfiak számosan gyülekeznek hozzája. Ezek között vagyon Benjamin Constant is, a' ki Angliából jött vissza.

Az Ujság Érdeemes Olvasóihoz.

Közelget az Uj Esztendő, 's avval együtt a' mi köz Levelezésünknek uj folyamatja. Valamint egyes ember életében, úgy a' Nemzetek történeteiben is mindenkor volt, léssen is köz figyelmességre méltó tárgy. Az ilyeneket kiválogatni, 's Hazánkfiavaik közölni, fő gondunk léssen. De az efféle politikai történeteken kívül el nem mulatjuk Hazánknek helyhezteséséhez képest a' Gazdaság, és Tudománybeli tárgyakkal Leveleinket bővíteni, hogy így érdeemes Olvasóinknak hasznos, és kellemetes órákat szerezhessünk.

A' Papiros drágaságához képest a' jövő Fél Esztendőre az Ujság Postán akár hová Magyar és Erdély Országban 10 forintért fog elküldetni. — Pesten és Budán 7 forintért. —

Kérettetnek mind a' T. Olvasók, mind a' Tsászári Királyi Pósta Hivatalok, hogy azon Praenumeratio Pénzt, tellyes Titulusokkal, minél előbb elküldeni méltóztassanak; mivel Pénz nélkül az Ujságokat megindítani nem lehet. —

Kulcsár István. N-ro 542.

A' Gabonának Pesti piaczi ára. Dec. 20-ik napján. Egy Posonyi mérő tiszta Búza 600 Kétszeres 493 1/3, Rozs 400 2/3 Árpa 133 1/3. Zab 110 1/3, Kukuricza 246 2/3, Köles 386 2/3, garas.

(Egy árhas Gazdaságbéli Toldalékkal.)

311.891
1816 308594

T O L D A L É K

a' Hazai's Külföldi Tudósításokhoz:

(8.)

H i r d e t é s e k.

A' Keszthelyi Georgikonnal egybe kaptolt Erdei és Vadász Oskolánál megüresült két Stipendiumról való hirdetmény.

(1) A' Keszthelyi Georgikonnal egybe-kaptolt Erdei és Vadász Oskolában jövő November elején ismét két Stipendiumok fognak ki osztatni. Ezen Oskolai Cursus három esztendeig tart, melly idő alatt az Ifjak az Erdei és Vadász Tudományokban taníttatnak és gyakoroltatnak.

Ezen Oskolának Stipendiátusi tanulásoknak három esztendeje alatt szabad szálláson, asztalon és ruházaton kívül valamelyes kész pénzbeli segedelmet is nyernek. A' tanulásbéli Cursusnak végezete után mint Erdei és Vadász-Segédek praktika gyakorlás végett az Uradalmi Fő Erdőshez ki adattatnak, azután Vad-Véd- és Erdőszöknek tétetnek, és utóbb Vadász szolgálatra alkalmaztatnak. E' mellett azokra különös tekintet lészen, kik tanulások és praxi-sok ideje alatt magokat megkülömböztetik, tudniillik Mesterségekben való nagyobb tökéllésítés, és a' híresebb Erdőszek körül nyeresendő tapasztalás végett a' Méltóságos Uraság költségén külső Országokba is fognak küldetni.

A' kik ezen stipendiumokban részt venni kívánnak, szükséges, hogy

1-ör. Már mintegy 14 esztendősök legyenek.

2-ör. Ép és egészséges alkotmányal bírjanak.

3-ör. Németül és Magyarul beszélleni, olvasni, és irni tudjanak.

4-er. Azok még kedvesebbek lesznek, kik a' Normalis Oskolák végeztével a' Polgári vagy is Civilis Oskolákat is járták, és abban a' rajzolásban is némelly előmenetelt tettek.

A' kik tehát ezen Stipendiumokat elnyerni kívánják, magokat September végéig akkár személyessen, akár írásban Oskolai bi-

(Második Féléstendő. 1816.)

)

108.118
311.804
482802

zonyság leveleik elől mutatása mellett , a' Keszthelyi törvényes és gazdasághéli Directionál jelentsék.

A' Külsőknek is szabad akarattokban fog állani Stipendium nélkül ezen Erdei és Vadász Oskolának tudományaiban , és gyakorlásaiban részesülni , a' nélkül , hogy azok a' meghatározott három esztendei Coursusnak elvégzésére kényszerítettnének: hanem magok alkalmaztatása szerint a' tárgyakat választván , azokat egy vagy két esztendő alatt megtanulhassák , és a' Vadász praxisban gyakorolhassák. Költ Keszthelyen, Méltóságos Gróf Tólnai Festetics György Úr Ó Excellentiája Directionális Cancellariájából Jul. 15-én 1816.

Korttsma és Malom Árendák.

(1) Veresvárrott, és Solyvárrott Tettes Pest Vármegyében fekvő és Mélsóságos Maythényi Familiához tartozó Falukban a' kortsmák, és vizi Malmok e' folyó esztendei September 3-án reggeli 9 óraker Veresvárrott tartandó kótya-vetye által több esztendőkre árendában , melly a' jövő esztendei Aprilis 24-ik napjától fog kezdődni, ki fognak adatni. Mind ezekről bővebben értekezhetni a' fent tisztelt Familiának Fiscalissánál, a' ki Pesten a' kereszt-utzában 339-ik Szám alatt lakik,

Kortsmák' Kiárendálása.

(1) Teniatetes Békes Vármegyében ama népes Csaba Helységben és ahoz tartozandó Sz. Miklósi Pusztán a' bor és mindenféle italok szabad ki mérése, 's Kortsmáltatása a' f. e. September Hónapnak 1-ső napján három egymás után Következő esztendőkre a' többet ígérőnek árendába fog bocsájtatni, és a' Kótyavetyéllés az Uraságnak nagy Szálló vendég fogadojában tartatni.

H i r d e t é s.

(3) A' Magyar Királyi Udvari Kamarának rendeléséből a' folyó Esztendő August 1. napján a' Rékasi Cameralis Számtartóság Ké- rületében a' Bánságban a' következő Regale Beneficiumok és Fen- maradott Adó alatt lévő földek a' folyó 1816 esztendő Nov. 1-ső napjától fogva három egymás után következő Esztendőkre nyilván való Kótyavetye által a' többet ígérőnek árendába fognak adatni, ugymint:

1.) A' Bormérés az Erdélyi Ország útor fekvő Cameralis helységekben, u. m. Rékas, Nagy-Topolovecz, Rizetó, és Jezvin.

Mellyekben azon kívül, hogy Rékas mezővárosban 19; Nagy-Topoloveczen 17, Kizetón és Jezvinen 18 hold Rét vagyon a' Vendégfogadóhoz kaptsolva, Rékason kettő, a' többiben egyegy tágas és jól készült Vendégfogadók vannak. — Továbbá ezen Aerarialis Kortsma házákkal, 's azokhoz 18 hold földdel biró helységekben: Bázos, Sustra, Babsa, és Ballincz. — Végre ezen Vendégfogadó, 's Kortsmaház nélkül lévő helységekben: Janova, Sztantsova, Kis-Topolovecz, Iktár, Budincz, Susanovecz, Hisziás, Tergovestyé, és Fadimák. Melly helységekben mindazáltal, kivéven Kis-Topoloveczet, 18 hold föld vagyon a' Vendégfogadó számára kiszahva.

2.) A' Mészárszék jussa Rékas, Jeszvin, Janova, Sztantsova, Bázos, Nagy-Topolovecz, Kis-Topolovecz, Iktár, Budincz, Kizetó, Susanovecz, Habsa, Hisziás, Ballincz, Tergovestyé, Fadimák, és Sustra helységekben. Holott Rékason és Kizetón Mészárszékek is vannak, és a' hoz Rékason 9 hold; Bazoson $5\frac{400}{1600}$ h. Jeszvinen 4 h. Janován 4 h. Szantsován 4 h. Iktáron 4 h. Budinczon 4 h. Fadimákon 4 h. földek vannak.

3.) Az Országos és Héti Vásárok árendája.

4.) Fenmaradott Adózó földek, u. m. Rékason 55 387f... hold Szántóföld, és 398 1400f... h. Legelő Jezvinen 34 1020f... h. Rét. Janován 541 1110f... h. Szántóföld és 256 1420f... h. Legelő. Szantsován 90 h. Szántóföld, és 1502 898f... h. Legelő Sustrában 32 h. Szántóföld; 210 h. Rét és 189 h. Legelő. Nagy-Topoloveczen 195 h. Szántóföld, 2 208f... h. Rét és 472 122f... h. Legelő. Kis-Topoloveczen 70 h. Legelő. Iktáron 261 1300f... h. Szántóföld, 257 356f... h. Legelő. Budinczon 215 1500f... h. Szántóföld és 537 498f... h. Legelő. Kizetón 290 600f... h. Legelő. Bazoson 897 827f... h. Legelő. Hisziáson 24 h. Szántóföld, 74 h. Rét és 1095 1000f... h. Legelő. Babsán 5 h. Szántóföld és 540 400f... h. Legelő. Susanoveczen 1202 615f... h. Legelő. Ballinczon 395 1195f... h. Legelő. Tergovestyen 103 h. legelő. és végre Fadimáron 852 275f... h. Legelő.

Erre nézve mindazon Felek, mellyek egyik, vagy másik Beneficiumban, vagy Földek árendájában részt venni akarnának, a' fellebb említett napon, u. m. Augustus 1-ső napján e' folyó 1816-ik esztendőben a' Rékasi Számtartóság Cancellariáján tartandó Licitatoria meghívattatnak.

H i r d e t é s.

(3) A' Királyi Magyar Udvari Kamara részéről közönségesse' tétetik, hogy a' következő Freudenthal Szállóknak hagyományából

Meglévő Pénzeket a' Temesi Kameralis Administratio már 1812-dik esztendőben a' Versetzi Kameralis Számtartóságnál kifizettetni rendelte, azoknak, kik az itt megnevezendő megholt személyeknek örökösei voltak.

A' Személyek és Tőkepenzek az Interestekkel együtt ezek: „Dittrich Hufnagel 37 fr. 49 $\frac{5}{8}$ kr. Nikolaus Borrez — 98 fr. 14 $\frac{5}{8}$ kr. Nicolaus Engelman — 16 fr. 14 $\frac{1}{8}$ kr. — Franz Biretz — 40 fr. 32 $\frac{7}{8}$ kr. — Adam Gibrichs — 20 fr. 21 $\frac{3}{8}$ kr. — Johann Steinmetz — 51 fr. 3 $\frac{5}{8}$ kr. — Michael Müller — 11 fr. 44 $\frac{1}{8}$ kr. Mind Bankó Czédulában.

Kik tehát ezen hagyomány Pénzékre számot tartanak s az ő örökösségöket törvényesen megbizonyíthatják, ezennel meghívattatnak, hogy egy esztendő. és egy nap alatt az említett Versetzi Kameralis Számtartóságnál az ő reszeiket annál bizonyosabban felvegyék, mivel ezen határ nap után azon hagyomány Pénzeket az Uradalmi Fiscus úgy fogja tekinteni, mint tulajdonát. Budán Jul. 5-iken 1816.

Erdő-Mester, és Nyargaló Vadász hivatal.

(3) Ő Felsege a' Nagy-Kövesi Politico-Fundamentalis Uradalomba a' Bánságban méltóztatott Erdő-Mester, és Nyargaló-Vadász hivatalt kegyelmesen rendelni. E'hez képest az Erdő Mesternek jutalma ez lézen: Készpénzbeli fizetés 400 frt; Cancellariai költségekre 15 frt; Borhelyett 40 forint; Szállítás; Kétszeres Búza 65 mérő; Zab 124 mérő; Törökbuza 30, szemben; Tüzelő fa 24 öl; Széna 4 öl, Szalma 6 öl. — A' Nyargaló Vadásznak fizetése ugyan ottan: Kész-pénzben 200 frt.; Cancellaria költség fejében 8 frt.; Szállítás; Kétszeres Búza 30 mérő; Zab 30 mérő; Törökbuza Szemben 8 mérő; Tüzelőfa 12 öl; Széna 4 öl; Szalma 2 öl.

Kiknek ezen új hivatalokra kedvök volna, az Erdőségben szerzett tudományok és tapasztalásokról meghívántató Bizonyosságokkal az Esedező Leveleiket legfellebb is Szent Mihály napjáig a' Felseges Királyi Helytartó Tanácsnál bemutatni tartoznak.

H i r d e t é s.

(3) A' folyó 1816-ik esztendő Nov. 1-ső napjától fogva három egymás után következő esztendőkre ezen Regale Beneficiumok újonnan árendában fognak adatni, ugymint: Markoveczen és Jabukán a' Bormérés; Rustill, Vojvodinecz, és Varadia helységelben

a' Halászat; Gudritzon a' Rőbánya. Ezen Temes Vármegyében a' Versetzi Kameralis Kerülethez tartozó helységekben lévő Beneficiumok Licitáltatása a' folyó Esztendő 1816 Augustus 1-ső napján a' Versetzi Számtartóság Cancellariájában reggel 9 órakor fog tartatni. A' Markovetzi Bormérés első kikiáltással 301 forintra, a' Jabukai pedig 320 fog tétetni, 's ezek eránt a' Licitatio előtt leteendő Bánat-Pénz 30 Forintból áll. — A' Varadiai halászat első kikiáltatása 66 frt; a' Voivodinczi 30 frt. Végre a' Gudriczi Rőbányának első kikiáltatása 7 frt. 15 kr. — A' Bánat-Pénz a' Halászatra, 's Rőbányára nézve 5 forintban állapított. — Az árendálni kívánok tehát ez említett helyre és napra ezennel meghívattatnak, az Árenda feltételeit pedig előre is a' fellebb jelentett Számtartóságnál meg tudhatni. Budán Jul. 16-ikán 1816.

H i r d e t é s.

(3) A' Magyar Királyi Udvari Kamara rendeléséből a' Bogsáni Cameralis Tisztartóság Kerületében a' Cameralis Krassovai Számtartósághoz tartozó Fenmaradott Adózó, és Urasági földek, Bormérés, Húsvágás, és Halászat, úgy szinte a' Vadászat, és Héti vásárok jövedelmei a' f. eszt. November 1-ső napjától fogva ujonnan árendába fognak bocsátatni, melly árendálásnak Licitáltatása napja a' folyó eszt. Augustus 12-ikére vagy határozva.

a) Fenmaradott és Urasági Földek: Krassován - Fenmaradott 3328 $\frac{1773}{1600}$ hold; Urasági 13 h. — Klokoditson fenmar. 124 103 $\frac{1}{2}$ f.... h.; Uras. 16 h. — Jabalesán fm. 199 455 f....; Uras. 3 h. — Ravnikon fm. 251 970 f.... h.; Uras. 8 h. — Vodnikon fenm. 111 1344 f.... h.; Uras. 15 h. — Lupákon fenm. 567 520 f.... h.; Uras. 12 h. — Goruján fenm. 361 1153 f....; Uras. 46 634 f.... h. — Szekáson fenm. 385 361 f.... h.; Uras. 48 h. — Zsurzsován fenm. 596 1457 f.... h.; Uras. 32 h. — Kallinán fenm. 453 1222 f.... hold; Uras. 19 h. — Gerlistyén fenm. 1793 147 f.... h.; Uras. 144 hold. — Ressicán fenm. 644 540 f.... h.; Uras. 35 h. — Dománon fenm. 1182 750 f.... h.; Uras. 19 h. — Kuptorén fenm. 1579 293 f.... h.; Uras. 8 h. — Kőlniken 1215 959 f.... h.; Uras. 39 830... hold. — Monjón fenm. 375 593 f.... h.; Uras. 4 h. — Fűzesen 2894 590 f.... h.; Uras. 8 h. — Szurdukon 1673 1567 f.... h.; Uras. 32 hold. — Doklenén fenm. 997 376 f.... h.; Uras. 35 h. — Binisen 630 400 f.... h.; Uras. 76 190 f.... h. Prebulon fenm. 888 1250 f.... h.; Uras. 23 400 f.... h.; Valyadényen fenm. 601 1430 f.... h.; Uras. 19 400 f.... hold. — Apadián fenm. 218 h.; Uras. 25 400 f.... h. — Belintyes-

tén fenm. 1091 449f... h.; Uras. 327 800f... h. — Ohabitzán fm. 272 1299f... h.; Uras. 12 h. — Zorlenczmaren fenm. 373 544f... h.; Uras. 329 400f... h.; — Zorlenczmiken 634 503f... h.; Uras. 92 167f... h. — Bogsánon fenm. 1328 400f... hold; Uras. 143 470f... h. — Vasiován fenm. 155 110f... h.; Uras. 194 1490f... h. — Ravnán fenm. 1150 1450f... h.; Uras. 55 800f... h. — Barboszán fenm. 134 1490f... h.; Uras. 267 1290f... h. — Gertinyesen fenm. 1407 628f... h.; Uras. 186 73f... h. — Móriczföldön fenm. 1284 50f... h.; Uras. 52 200f... h. — Szocsánon fenm. 1073 1555f... h.; Uras. 77 1291f... h. — Ezeresen fenm. 2300 1393f... h.; Uras. 912 700f... h. — Tirnován fenm földek 1900 299f... h.; Uras. 402 50f... h. — Czernován fenm 551 809f... h.; Uras. 19 h. Nermethen fenm. 485 260f... hold.

b) Bormérés és Húsvágás. Krassova, Klokodits, Jabalesa, Nermeth, Ravnik, Vodnik, Luppák, Goruja, Szekás, Zsurzsova, Kallina, Gerlistye, Resitza, Domán, Kuptore, Kölnik, Monjo, Füzes, Königsgnad, Ferendia, Szurduk, Doklen, Biniss, Prebul, Valjadenyi, Apadia, Delinyestye, Ohabicza, Czorlenczmare, Czorlenczmik, Ravna, Barbosza, Gertinyes, Móriczföld; Szocsán, Ezeres, Tirnova és Czerrova helységekben.

c) Halászat. Zsurzsova, Kölnik, Bogsán és Ravna helységekbenél.

d) Vadászat. Ravnik, Vodnik, Resahitz, Doman, Kuptore, Kölnik, Monjo, Füzes, Königsgnad, Ferendia, Szurduk, Doklen, Biniss, Bogsán, Vasiova, Ravna, Barbosza, Gertinyes, Móriczföld, és Ezeres helységekben. Továbbá

e) Héti - Vásár jövedelme Móriczföldön.

Az árendálni kívánók tehát a' fellebb említett Bogsáni Camerális Tisztartóságnál reggel 9 órakor jelenjenek meg, a' hol az árendák feltételeit is megtudhatják. —

H í r d e t é s.

(5) Főbb rendelkezésekre a' folyó Augustus 13-ikán Torontal Vármegyében Ó-Bessenován a' következő Regale Beneficiumok Nov. 1 napjától fogva 1816, egymás után következő három esztendőkre nyilván való Licitatio által a' többet ígérőnek bérben kiadattatnak.

1.) Bormérés. Cservena - Media pusztán a' Vendégfogadóval. 2.) Bormérés Ó-Bessenován a' Vendégfogadóval. 3.) Mézszárszék. 4.) Halászat az Aranykában. 5.) Az Uraság Téglavetője, melly 4 300f... hold földből áll; de minden épület és eszközök

nélkül. Végre 6.) A' Községnek javára a' Vásár jövedelme az 1787-diki esztendőbeli Privilegium szerint Ó-Bessenova Kamerális helységben. —

Kik tehát az ebbéli érendában részesülni kívánnának, az említett napon Ó-Bessenován az ott való helység házába 9 órakor reggel a' Licitációra jelenjenek meg. — Az árenda Feltételeit a' Csátdi Kamerális Tisztartóságnál, vagy Számtartóságnál előre megtudhatni. — A' Licitatio előtt leteendő Bánat-Pénz áll a' Cservena Media Pusztai Bormérésre nézve 60 forintban; az Ó-Bessenovai Bormérésre nézve 461 forintban; a' Mészárszék és Halászatra nézve 5 forint; a' Téglavetésre nézve 10 forint, 's a' Vásár jövedelmeire nézve 51 forint. — Végre jelentetik, hogy ezen árendákba a' Zsidók is be fognak hotsáttatni, ha' erköltsi jóságokról és pénzbeli tehetségökről bizonyosságot mutatnak. Budán Jun. 27-iken 1816.

H i r d e t é s.

(3) A' Magyar Királyi Udvari Kamara rendelkezéséből a' folyó esztendő Augustus 1-ső napján a' Szászkaí Kamerális Kerületben Ns. Krasso Vármegyében a' Bánságban a' f. e. November 1-ső napjától fogva három egymás után következő esztendőkre a' Hundorfi fenmaradott Adózó földek újonnan Licitatio által fognak a' többet ígérőnek kiadattatni. Az árendálni kívánók tehát az említett napon, u. m. Aug. 1-ső napján a' Szászkaí Számtartóság Cancelláriájába reggel 9 órakor a' Licitációra jelenjenek meg. Az árenda Feltételeit előre is az említett Cancelláriában megtudhatni. Az elsőben kikiáltandó Árendális Summa 113 forint; a' Bánat-Pénz 20 forint. Budán 1816. Jul. 15-iken. —

E l a d ó - H á z.

Pesten József Városában a' Rokus Mezein sub Nro. 1158 fekvő Ház, melly is Gyöngy-Tyuknak neveztetik, szabad kézből eladandó, vagyon benne 6 Szoba, 1 Tántz Szála, 1 Speis, 2 Konyha, 1 Pintze 450 akóra. Gabonás Pallás 2000 mérőre, jó Kut, mind legjobb állapotba, 2 Udvar, egy hozzá foglalt Kert két-felé rekesztve, az egyik szép Agátzi Fákkal, 2 Tekéző hellyel, és egy vigadozó Házzal, a' másik szép Gyümölcstös fákkal, és öveg Házzal vagyon ékesítve. Az egész Ház 528 □ ölet foglal magában. A' többit a' Ház Tulajdonosánál lehet megtudni.

B i r k a - e l a d á s.

(3) Ns. Pest Vármegyében Szólnok Abonyban vagyon 1000 Darab egészséges jóféle Birka eladandó. Melly szép seregnél több Spanyol Kosok is találatnak 's nevezetesen 4 olyan, mellyeket a tulajdonos Ur maga is 1400 forintokon vett. Kinek venni való kedve volna, párját 45 forinton minden órán megszerezheti. A Seregnek tulajdonosa Ts. Halász Farkas Ur, a' kivel kiki személyesen értekezhetik.

L o t t e r i a J e l e n t é s.

(3) Bauer Salamon Nagy Kereskedő Pesten ezennel jelenti Bétsi Hercz és Társasága nevében.

Hogy megmásolhatatlanul végbe megyen ama nagy Lotteria a' Tseh Országban Berauni Kerületben fekvő

H l u b o s c h é s P i t s i n

Uradalmakra és azokhoz kaptolt egyéb Jószágokra, mellyek öszvevésegesen Törvényes Betsü szerint 2,141,038 Forintra betsültettek Bétsi Betsben.

Ezen Lotteria különös kedvet talált mind a' Jószágoknak kellemetes fekvése, és 1815-ik esztendőben valósággal 107,891 forintra menő tiszta jövedelme miatt; mind pedig különösen a' Pénzbeli nagy nyereségek miatt u. m.: 100,000 — 80,000 — 60,000 — 40,000 — 20,000 — 15,000 — 12,000 — 10,000 — 8000 — 6000 — 5000 — 4000 — 3000 forintoktól lefelé 30-ig. — Az Első Húzás léssen Augustus 19-iken a' folyó esztendőben, 's minden Sorszám 16-szor nyerhet. Egy Sors 25 for. B. B.

Sorsokat még lehet váltani ő nála Pesten a' Nagy-Hid-útszában, valamint más nevezetesebb Magyar Országi városokban is. —

H i r d e t é s.

(3) A' Királyi Magyar Kamara Rendeléséből a' Sz. András Kameralis Kerületben a' Bánságban az Uj-Bessenovai, Kneszi, Német Sz. Péteri és Brukenani helységekbeli idei Bor-Dézma el fog adattatni. Mellyre nézve Aug. 24-iken 1816 Licitatio léssen. A' venni kívánók tehát az említett napra a' Sz. András Kameralis Szamtartóság Cancellariájában tartandó Licitatióra ezennel meghívattatnak olly módon, hogy 50 Forint bánat-Pénzt letenni tartozanak. Budán Jul. 16-ikán 1816.